

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 32. (92.) ÉVF. • 1. SZÁM • 2022. JANUÁR • ÁRA: 3 LEJ

Czire Alpár: Énlaka

Újabb év hajnalán

• Az új esztendő első napjainban kalandra hívjuk a kedves Olvasót. Ha egészségi állapotunk engedi, akkor gyalogszerrel, ha nem, hát járművel (négykerekűvel vagy a képzelet segítségével) keljünk útra: induljunk el falunk, városunk határába. Egy olyan helyet tűzzünk ki úti célul magunknak, ahonnan többekévébél beláthatjuk a települést, ahol élünk. Lehetséges, hogy akadályokba ütközünk (ziman-kós idő, a jó kilátást nyújtó hely nemrégiben beépült). De legyünk

kitartóak. Ha megérkeztünk, nézzünk szét.

Ez az a hely, ahol élünk: Isten itt virrasztja ránk minden nap áldott hajnalát. Itt ébredünk, itt dolgozunk, itt pihenünk, itt felejtünk, itt emlékezünk, itt álmodunk, itt rokadunk magunkba, itt szeretünk, itt civakodunk. Istentől kapott életünk egyik megállóhelyére tekintünk. Törekedjünk hát a jóra, igazra, szépre idén is, hogy reggelente a boldog, új évbe léphessünk ki otthonunk kapuján.

A tartalomból:

Újévi pásztorlevél

3

Lélekkabát

6

Nátán (Isten ajándéka)

7

Fotóklub egy kis faluban

12

In memoriam

Máthé-Foss Anna

13

Kihalóban lévő mesterségek

16

„De akik az ÚRban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok...” (Ézs 40,31a)

● **December 1-jén zajlott Budapesten a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának közgyűlése**, amely alkalomból újraválasztották Steinbach József református püspököt a szervezet elnökévé és Fischl Vilmos evangélikus lelkészt főtitkárrá. A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsát 1943-ban alapították, az alapító tagok között a mi egyházunk is szerepelt. Azonban 1948-ban megfosztották egyházunkat a rendes tagságtól, arra hivatkozva, hogy nem hisszük a szentháromságot. Azóta megfigyelői státuszban vesz részt egyházunk ebben a testületben. Az eseményen **egyházunkat Kriza János püspöki helynök, Székely Kinga Réka hitéleti és missziói előadó-tanácsos, Szent-Iványi Ilona egyházkerületi jegyző képviselte.**

Egyházköri hírek

● Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör

December 5-én adták át a sepsiszentkirályi unitárius templomot, amelyet a Magyar Kormány által létrehozott Rómer Flóris-terv támogatásával újítottak fel. A hálaadó istentiszteleten Kovács István püspök szolgált. Bartha Pál Aba helybeli lelkész köszöntötte a jelenlevőket, majd Furu Árpád, a Magyar Unitárius Egyház építészeti ta-

nácsadója ismertette a templom történetét, amely egészen az 1300-as évekig nyúlik vissza. Az átadási ünnepségen jelen volt Kelemen Hunor miniszterelnök-helyettes, Tamás Sándor, Kovászna Megye Tanácsának elnöke, Mile Balázs, Magyarország Csíkszeredai Konzulátusának konzulja, Ferenczi Sámuel műemlékvédelmi szakmérnök, Fodor Imre, Illyefalva község polgármestere, Diószegi László, a Teleki László Alapítvány elnöke. Fellépett István Ildikó népdalénekes és Nemes Levente színművész.

● Kolozs-Tordai Egyházkör

December 11–12-én ünnepelte a kolozsvári belvárosi gyülekezet temploma fennállásának 225. évét. 1796. december 14-én Lázár István püspök szentelte fel a Türk Antal tervezte templomot. December 11-én nyitott templom várta a betérőket, akik a templom történetét ismertető kiállítást tekinthették meg, másnap Rácz Norbert Zsolt lelkész ünnepi szolgálata után Kovács István püspök köszöntötte a gyülekezetet, majd Gaal György *In honorem solius Dei – 225 éves az unitáriusok kolozsvári anyatemploma* címmel tartott előadást.

● Marosi Egyházkör

November 28-án a marosvásárhelyi kövesdombi unitárius templom

alapkőletételének 22. és felszentelésének 15. évfordulójára emlékeztek a résztvevők. Az ünnepi istentiszteleten Póra Zoltán pedagógus-zeneész és a Stone Hill együttes, valamint Póra Zoltán gitáros tanítványainak előadására került sor. Az ünnepi alkalommal kegyelettel emlékeztek a résztvevők Szabó László mérnökre, az egyházközség tiszteletbeli gondnokára, aki ez év november 16-án adta vissza lelkét teremtő Istenének. Utolsó földi útjára november 19-én kísérték a marosvásárhelyi református temetőkertbe.

● Székelykeresztúri Egyházkör

December 1-től nyugalomba vonult *Szén Sándor siménfalvi lelkész.* Kibúcsúzó istentiszteletére november 28-án került sor a Siménfalvi Unitárius Egyházközségben.

Felhívás az Unitárius Közlöny előfizetésére

Felhívjuk kedves Olvasóink figyelmét, hogy a 2022. esztendőben havilapunk ára szabadárusításban és előfizetésben is 3 lej lesz. Lapunkat a lelkészi hivatalokban lehet megvásárolni, illetve előfizetni, a 36 lejes éves előfizetés biztosítja egész esztendőben az *Unitárius Közlöny* rendszeres érkezését.

Halottunk

November 29-én, életének 84. évében elhunyt Szentábrahámon Kibédi Pál gagyí nyugalmazott unitárius lelkész.

Kibédi Pál 1938. október 9-én született Medeséren. Középkolai tanulmányait a székelykeresztúri vegyes liceumban végezte, érettségi vizsgát 1955-ben tett. Teológiai tanulmányait 1957–1961 között végezte, alapvizsgát 1959. június 30-án, szakvizsgát 1961. június 24–29-én, lelkészképesítő vizsgát 1962. június 22-én tett. 1963. január 20-án szentelték fel lelkésznek Kolozsváron. 1967-ben

kötött házasságot Nagy Ibolyával, házasságukból egy leányuk, Enikő és egy fiuk, Csongor született. Lelkészi szolgálatát segédlelkészi

minőségben a verespataki egyházközségben kezdte 1961. szeptember 15-én. 1967. október 1-jétől 1978. június 1-jéig az abásfalvi egyházközség, majd 1978. szeptember 1-jétől a gagyí egyházközség rendes lelkésze volt 1999-ig. 2000. január 1-jén vonult nyugdíjba.

Temetési szertartására december 2-án került sor. A szertartást Gál Zoltán gagyí lelkész végezte, a főhatóság részéről a sírnál beszédet mondott Lőrinczi Lajos közügyigazgató, Csáki Levente esperes pedig az egyházkör, illetve az ULOSZ részéről.

Nyugodjék békében!

Újévi pásztorlevél

KOVÁCS ISTVÁN

• Kedves Testvéreim! Újesztendő reggelén az örökkévaló Istenbe vetett hittel és bizakodással köszöntelek mindnyájatokat! Egyházunk újonnan megválasztott főpásztoraként imádkozom Isten gondviseléséért, a 100. zsoltár soraival fogalmazva meg újévi üzenetemet: „Ujjongjatok az Úr előtt az egész földön! Mert jó az Úr, örökké tart szeretete és hűsége nemzedékről nemzedékre” (Zsolt 100,1.5).

Nincs még egy olyan alkalom, mint az esztendőváltás pillanata, amely e világ vallási és kulturális sokszínűsége ellenére az egész földkerekség lakosságát szinte egyidejűleg ennyire megérinti és ünneplésre készíti. Az őszentendő utolsó percei, másodpercei fokozottan döbbenenek rá véges időnk értékére, és ráirányítják figyelmünket létünk valóban fontos dolgaira. Ebben a felébredésben indít egymás felé a lelkeinket eltöltő szeretet, és úgy öleljük át szeretteinket, mintha utoljára ölelnék őket. Az ünnepi hangzavarban csörögnek a telefonok, üzeneteket váltunk, és úgy keressük a távolban levő rokonainkat és barátainkat, mintha utoljára kereshetnénk őket. Az idő útkereszteződésénél állva döbbenünk rá emberi létünk egyik alapmeghatározottságára, a bölcsesség egyik igen tekintélyes forrására, önnön mulandóságunkra. E felismerés kitérít a perspektívánkat a múlt és jövő irányába, rámutat minden pillanat vissza nem térő szentségére. Mert minden pillanat magában hordozza a teljesség megtapasztalásának egy-egy lehetőségét, a munka, az ünneplés, az építés, a bátorítás, az ima és ölelés egy-egy villanását.

Am mulandóságunk felismerése és a perc értékének megtapasztalása mellett a hívő lélek ujjongásának alapot nyújt az a tudat, amit az idézett zsoltárban is olvashatunk: „Mert jó az Úr, örökké tart szeretete és hűsége nemzedékről nemzedékre.” Mi nem egy értelmetlenül kavargó, öntudatlan világsivatag homokját szórjuk szét a lét szelébe: nekünk Istenünk van, aki jósága által teremtette e nagyvilágot, és ezt a jóságot adta oda minden teremtményének. Simogató szeretete nem hagy el minket, ahogy az előttünk járókat sem hagyta el, és az utánunk következőkkel is ott lesz.

Az elmúlt esztendő egyházunk életében az őrségváltás éve volt, amikor egyházközségeink, egyházközeink és egyetemes egyházunk élére új vezetők szegődtek közösségünk szolgálatába. Megköszönöm főpásztor elődöm hűséges szolgálatát és minden leköszönő egyházi vezetőknek áldozatos munkáját, és Isten áldását kérem életükre. Az új vezetőknek adjon Isten hitet, lelkesedést, hogy imádságos lélekkel és bölcs szívvel lehessenek közösségeink megtartói. Legyen minden időben bátorságuk, hogy határozottan kala-

uzolják a rájuk bízottakat, tudva azt, hogy hivatásukban ott tündököl az isteni igazság és a jézusi evangélium. Legyenek tudatában annak, hogy egyházunk nagy értékek birtokosa. Viszontagságos évszázadai folyamán hite sokszor próbára tétetett, de a pusztta megmaradása bizonyítéka annak, hogy az Úr velünk maradt nemzedékről nemzedékre. Ez a tudat kötelezzen ugyanakkor bennünket, egyházunk újonnan megválasztott előljáróit, hogy az elődök által nehezen megszerzett, tőlük ingyen kapott értékekkel legjobb tudásunk és erőnk megfeszítésével sáfárkodjunk.

Számot adva az elmúlt esztendőről, említenünk kell a világunkat egyre emésztő járványt is, amely sajnos továbbra sem engedte, hogy életünk visszatérhessen a megszokott kerékvágásba. A mai napon is adjunk hálát Istenünknek, hogy a jelen nehéz körülményei között is megtartott bennünket, és öleljük át együttérzéssel azokat, akiktől elragadta szeretteiket ez a betegség. Adjunk hálát az egészségügyi dolgozóknak és minden jószándékú emberért, akik éjt nappallá téve küzdenek az életért és az élőkért. Bízunk Istenben, hogy úgy, amint korábban megsegített, most is segíteni fog. Hisszük, hogy hamarosan eljön az idő, amikor végre szabadon élhetjük meg ünnepeinket, újra ajkunkhoz emelhetjük ősi kelyheinket, és azokból vehetjük magunkhoz az úrvacsorát. Az imádság legyen erő adó forrás számunkra, amely a bölcsesség lángját gyújtja elménkben, hogy e világ számos álhíre közepette megtaláljuk azt, ami igaz és követésre méltó.

Tágabb nemzetközösségünk vonatkozásában az új évben egy népszámlálás és egy sorsunkat nagyban meghatározó anyaországi választás vár ránk. Mind fajsúlyos, több évre, akár évtizedre meghatározó események, amelyek eldönthetik, hogy a növekedés vagy a sorvadás útjára lép nemcsak unitárius egyházunk, hanem a teljes erdélyi és kárpát-medencei magyar közösség. Fontos, hogy mindenki felismerje ezek tétjét, és részt vegyen benne, vállalva felekezeti és nemzeti identitásunkat, illetve élve az anyaország által megadott szavazás lehetőségével.

Végezetül nézzünk magunkba! Vessünk számot a múlttal, bocsánatot kérve az elkövetett rosszért és az elmulasztott jóért. Majd forduljunk Istenünkhöz, kérve megszentelő áldását, hogy létünk változó hullámai között sose csüggedjen a szívünk. Adjon a Fennvaló mindnyájunknak áldásban, örömben, egészségben és megvalósításokban gazdag új esztendőt! Jósága és szeretete maradjon velünk nemzedékről nemzedékre! Ámen.

Kolozsvár, 2022. január 1.

LÉLEKKENYÉR

Jól számlált napok – bölc s szív

PÁLFI DÉNES

Minden év születésekor akarva-akaratlan tudomásul kell vennünk, hogy a feltartóztat-hatatlanul hömpölygő idő kérlelhetetlenül sodorja magával életünket. „Süvitenek napjaink, a forró sortűzek” – döbrent rá a homokként pergő idő a költő, Váci Mihály igazára, s egyetértünk vele abban is, hogy mi mégis „valamit minden nap elmulasztunk”. Úgy múlnak éveink, mint egy sóhajlás, mintha repülnénk, a zsoltárirót idézve, s az ember általában az öregedés törvényszerű ténye felett sóhajtozik, a földtől földig tartó arasznyi repülés miatt kesereg ahelyett, hogy kihasználná az egyszeri és megismételhetetlen életre adott, gyorsan eliramló időt.

Úgy vagyunk a múlt idővel, mint Anthony de Mello történetének embere, aki egyszer egy magas toronyhoz érkezett. Belépve a toronyba, teljes sötétség fogadta. Ahogy körbetapogatózott, belebotlott egy csigalépcsőbe. Minthogy kíváncsi volt rá, vajon hova vezet a lépcső, elkezdett felfelé lépkedni, de közben egyre nagyobb nyugtalanság támadt a szívében. Visszanézett, és elrémülve látta, hogy azok a lépcsők, amelyeket már maga mögött hagyott, kihullottak és eltűntek. Előtte a fölfelé kanyarodó csigalépcső, amelyről fogalma sem volt, hogy hova vezet, mögötte pedig az ásító óriási fekete üresség. Átvitt értelemben a mi napjaink is sokszor kihullott lépcsőfokokként tűnnek el nyomtalanul mögöttünk az idő sötétjében, s visszatekintve az eltűnt napjaink helyén keletkezett „ásító óriási fekete ürességre” vagy az előttünk levők bizonytalanságba vezető csigalépcsőjét látva, nyugtalanság, sőt félelem támad a mi szívében is. Ezt a szívünket elfogó nyugtalanságot és félelmet Pál apostol efézusiakhoz írt intésével próbálja eloszlatni: „Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak.” Bizony, az idők, az évek, a napok gonoszul telnek, repülnek, suhannak, süvitenek, tűnnek el a múlt sötétjében, s velük együtt életünk is. De minden eltűnő napunk alkalmas valamire, csak fel kell azt fedoznünk, és ki kell használnunk. Bölcsen, okosan.

A legtöbb ember – értve a szóból – ki is használja a „kimért” időt, siet, meggyőződése szerint bölcsen, okosan felhasználni a rohanó napjaiban felkínált lehetőségeket. A legtöbbször azonban ezeket csak „e világi” dolgokban fedezi fel: pénze, vagyona gyarapításában, teste erősítésében, értelmi képességei szüntelen kamatoztatásában. Egyetértünk velük abban, hogy mindezek fontosak életünkben, de a gonoszul

elrohanó napok más kincsek, erők és képességek gyűjtésére-gyarapítására is sarkallnak, biztatnak, amelyek jó és gonosz napokon egyaránt bölccsé tesznek az alkalmas idő meglátására, kihasználására.

A zsoltáriró is ezt kéri Istentől, amikor az Örökkévalóhoz mérve „pillanatnyi” földi életét, így imádkozik: „Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!” S kéréséből közérthetően következik: a gonoszul tovarohanó időt, napokat csak az számlálja jól, helyesen, aki bölcs szívhez jut. Aki nem nyugtalansággal és félelemmel, hanem bölcsességgel párosuló szeretettel a szívében megy szembe a visszahozhatatlanul elsuhanó idővel, lép egyre feljebb napjai, élete sötétségbe vezető és bizonytalanságba vezető csigalépcsőjén.

„Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak.”

(Ef 5,15–16)

„Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!” (Zsolt 90,12)

Sajnos, sok emberi élet múlik el balga tétlenségben, kihasználatlanul eltékozolva, veszni hagyva az Isten által felkínált drága alkalmakat, elsősorban a bölcs szív megszerzésének szép alkalmait, lehetőségeit. Az ilyenek úgy tesznek, mint az egyik perzsa mese hőse, aki a tengerparton járva, egy apró kövekkel teli zsákocskát talált. Gondtalanul játszadozni kezdett a kavicsokkal, dobálta a tenger hullámai felett cikázó fehér sirályokat, és a kövecskék egymás után tűntek el nyomtalanul a habokban. Egy kövecske azonban véletlenül a zsebében maradt, és otthon, a tűzhely fényénél csillogni, ragyogni kezdett, amikor elővette. Ekkor döbrent rá, hogy a zsákocská nagy értékű gyémántokat tartalmazott, és ő mérhetetlen kincset dobált el magától. Visszasietett a partra, de már hiába kereste azokat, mert azok ott feküdtek a tenger fenekén. Sem önvád, sem keserű könnyek nem tudták többé visszahozni az eltékozolt kincseket. A gonosz napokkal együtt így tűnnek el az idő tengerében életünk gyémántnál is drágább kincsei, ha nem az Istennek

tetsző, bölcs szív birtoklásának vágyával számoljuk, éljük a múltó időt.

A Prédikátor könyvében található Károli Gáspár fordításában ez a szép, ideillő mondás: „A bölcs ember szíve az ő jobbkezénél van” (9,22). S milyen szép és bölcs e mondás Kriza János egykori püspökünk által megfogalmazott változata: „Az én szívem balra van, de jobbra dobban”. Ilyen a jól számlált napok eredményeként áhított és elnyert szív is: nemcsak jobbra, de

jobb és bal kezünket jóra mozdítva, szeretetre, ember-séges tette serkentve dobban, bölccsé, okossá tesz bennünket a jó, Isten ügye érdekében. Legyen állandó az ilyen szív utáni vágyunk az új évben, egész életünkben. Beteljesülését kérjük zsoltáros szavakkal: „Taníts meg minket, oh, Uram, szolgáid, / Hogy múltó voltát tudván a napoknak, / Bölcs szívvel éljünk, míg mind-mind lefutnak” (199. ének). S igazoljuk a zsoltáros szavakat, kérést tettekre váltó étellel.

LÉLEKTÉRKÉP

„Növekvő” gondolkodás

SIMÓ MELINDA

Az új évet szokás kívánságokkal kezdeni. Kányádi Sándor *Csendes pohárköszöntő újév reggelén* című versét az alábbiakkal indítja: „Nem kívánok senkinek se / különösebb nagy dolgot. / Mindenki, amennyire tud, / legyen boldog.”

Gondokodtál már el azon, kedves Olvasó, hogy mennyire tudsz boldog lenni? Hol van az a lélektani határ, amely korlátolja a boldogságodat? Mit tehetsz, hogy valóban boldog legyen az új év?

Szonya Ljubomirszkij világhírű kutató *Boldogság-mítoszok* című könyvében többféle tévhitet elemez a tudományos kutatások fényében. Ezeket a tévhiteteket egy-egy gyakran elhangzó, jellegzetes mondattal példázza.

Az egyik mítoszmondat indítója az „Akkor leszek boldog, ha/amikor...”. Tudjuk, szinte végtelen a befejezés lehetősége. Amikor elkészül a házunk, előléptetnek, gyerekem lesz, sok pénzem lesz, stb. Te mivel fejeznéd be ezt a mondatot?

A másik mítoszmondat kezdete: „Nem lehetek boldog, ha/amikor”. Ezt most fejezzük be együtt: Nem lehetek boldog, amikor tombol a világjárvány.

Ezek a mítoszok azért önbecsapások, mert olyan helyzeteket teremtenek, amelyről azt feltételezzük, hogy az önmagában tesz minket boldoggá vagy boldogtalanná.

Nézzünk egy konkrét helyzetet: foci-világbajnoksági döntőn gól születik. Egyik csapat ettől végtelenül boldoggá, a másik szomorúvá válik. Maga a szituáció ugyanaz, de az érzelmek nagyon eltérnek.

A focistákat – akár a gólszerző, akár a gólkapó csapat tagjai – egy életen át elkíséri annak az útnak az élménye, amely őket a döntőig vezette. Hajnali edzések, fájdalmas sérülések, erőnlétet biztosító futás melegben vagy hóesésben, közös utazások és még nagyon sok útjelzője lehet ennek a folyamatnak.

Rá is tértünk egy kulcsfontosságú dologra, az útra, arra az útra, amely a komfortzónánkból a tanulási zónánk felé visz.

Próbáljuk körök segítségével elképzelni ezt az utat. A komfortzóna az a hely, az a kör, ahol biztonságban érezzük magunkat, és urai vagyunk a helyzetnek. Ezt a félelemzóna veszi körül, itt már bizonytalanok vagyunk, kifogásokat keresünk, önbizalomhiánnyal küzdünk. Amikor sikerül átlépnünk a félelmeinket, megérkezünk a tanulási körbe, kihívásokat keresünk, és ezáltal növekedik a komfortzónánk. Elkezdünk megújulni, újragondoljuk azt, hogy mire vagyunk képesek, és mi az, ami sikerülhet nekünk, és így érkezünk meg a növekedési/fejlődési zónába.

Figyeltél arra, hogy milyen mondatok tartanak a kényelmi zónádban? Ismerősen hangzanak az alábbi példák? Ehhez én túl öreg/ fiatal vagyok; nincs rá időm, hogy kipróbáljam; elgondolkodtató, hogy egyáltalán megéri-e számomra, stb.

Carol Dweck pszichológus szerint ezeket az úgynevezett fixált, megszokott gondolkodásmódunk mondatja velünk, amely helyzet- és eredményorientált. Dweck szerint felszabadultabbá tesz egy másik fajta gondolkodásmód, amelynek a növekvő nevet adta.

Az új év a fény növekedését hozza magával, talán ilyenkor érdemesebb kipróbálni a növekvőgondolkodás-típust, vagyis megérteni, hogy képességeink és tudásunk erőfeszítéssel bővíthetőek.

Pszichológusi munkám során gyakran találkozom azzal a félelemmel, amely abból táplálkozik, hogy mások véleményétől teszünk valamit függővé. Ezt az alábbi példamondattal érzékeltetem: Mit szólnak mások? Kamaszoktól inkább hallom ennek egy másik variánsát: Na de ez hogy néz ki?

Ilyenkor látható működésében a fixálódott gondolkodás, amely arra összpontosít, hogy elkerülje azokat a

helyzeteket, amelyeket vagy amelyekben megítélhetünk minket mások.

Az új évet indíthatjuk egy kihívással is. Lenne kedved, Olvasó, kipróbálni valami újat?

Nézzük, mit tehetünk azért, hogy elsajátítsuk a fejlődésközpontú gondolkodásmódot: hinnünk kell abban, hogy a képességeink és készségeink fejleszthetők, és van lehetőségünk a pozitív változásra.

Másként tekinthetünk a kudarcainkra, felfedezhetjük a kudarcban a tanulságot, hogy mit kell következőkor másként tegyünk, hogy eredményesebbek legyünk.

Az iskolapszichológusok egyik feladata, hogy a tanárkollégák érzelmi támasza legyen. Ez szerintem egy kölcsönös feladat. Eddig két alkalommal tartottam

hosszabb, tíz-tíz alkalmas foglalkozást pedagógusoknak, először inklúzió, másodsor tanári stressz témában. Az egyik legemlékezetesebb foglalkozás az, amikor felvállaljuk kudarcainkat. Fergeteges „tanárshowkat” eredményez, amikor kiderül, hogy mi is emberből vagyunk.

Érdeemes a jóindulatú visszajelzésekre is figyelni. Egy szakmai támaszcsoport lényege pont az, hogy úgy adjon visszajelzést, hogy abból növekedni, fejlődni lehessen.

Segít, ha elfogadjuk, hogy napjainkban a tanulási életet át tart. Gondold át, kedves Olvasó, hogy milyen új képességet szeretnél elsajátítani 2022-ben. És kezdj el cselekedni érte!

HITFORRÁS

Lélekkabát

**BODOR
LÍDIA EMESE**

„Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Leleke, ott a szabadság.” (2Kor 3,17)

Tél van. Hideg. Összehúzó magamon a kabátot, és örülök neki, hogy melegít. Éppen úgy, ahogyan szeretném. Nem szeretek fájni. Kedves híveim megmosolyognak, valahányszor vacogni látnak, és tudják, hogy az irodában mindig jó időnek kell lenni. Belülről sem szeretek fájni. Mások helyett sem.

Ebben a jóleső hálában pedig arra gondolok, ami belülről melegít. Arra gondolok, hogy mennyire áldott állapot ez, amelyben szükségtelen a kintről jövő forma, szükségtelen mások igaza, hiszen a magamét kereshetem. Hálás vagyok a belső látásért, amely könnyed lazasággal átlát fényűzésen, státuszon, felvett, de hiteltelen szerepeken. Hálás vagyok a hallásért, amely kiszűri a semmitmondó fecsegést, és a szépen kerekített mondatokban is kihallja a segélyért suttogó szót. Hálás vagyok a tiszta szándékért, amely nem irigyel senkit, és nem is cserélne senkivel, hiszen csak a sajátja lehet annyira édes.

Hálás vagyok azért a szabóért, aki a lélekkabát szabadságát és melegét hozta el. Mi pedig ma is felülhetjük azt, amely éppen ránk talál. A sok vacogó lelkem nem lehet egyszerre fölmelegíteni, de mutathatjuk az ösvényt, hogy érdemes keresni a minket melegítő lélekkabátot.

Minden emberi történet egy kicsit tágítja és árnyalja a képet arról, hogy milyen is lehet a lét és a világunk. Mindenik hozzánk ad valamit, ami még ismer-

etlen volt. Minden találkozásnak jól meghatározott ideje és célja van.

Az év eleje a vallásszabadság kilométerkövét állítja elénk egy olyan világban, ahol alig látjuk, és alig tudjuk már kiszűrni a valóban lényeges dolgokat. Keresünk-e még a csodát a mindennapokban, vagy belefásultunk valamibe, amelyen kívül nem hisszük, hogy van élet? Reméljük-e még, hogy melegedhet és melegíthet lelkünk? Megfűrösztjük-e arcunkat nap mint nap, mielőtt elhinnénk róla, és élnénk vele bármit, ami nem valódi, ami álarc? Tudjuk-e még, hogy a csendnek suttogása, fénye, melege van?

Idén legyen számunkra ez az elindulásnál keresett útjelző Dávid Ferenc kabátja. Az egyedi, a személyes, a bátor, a kikerülhetetlen, az egyedül melegítő lélekkabát megtalálása.

A léleknek tökéletes képessége van arra, hogy megemésze és megismerje mindazt, amit befogad és amit élni akar. Nekünk pedig, késztermékek világában élő embereknek – sajnos –, már egészen jó képességünk van arra, hogy elhallgattassuk a lélek igényeit. Mi inkább elcsitítjuk, inkább nem veszünk tudomást róla, nincs erőnk és bátorságunk megjárni a magunk útját és a magunk poklát, ha kell, mert már-már kötelességként éljük meg, hogy szépet mutassunk, legalább kifelé, a világ felé.

Tömegben csendben, észrevétlenül maradni és várni, hogy végre valaki nevünkön szólítson, és kiemeljen onnan hasonlóan rossz érzés, mint egyedül lenni és fájni. Tudom, hogy mindannyian tudjuk, le-

het sokáig úgy élni, hogy fázunk magunkban, mégsem keresünk másik kabátot. Hiszen a nagyobb lépésekhez nagyobb bátorság kell. De egyik sem lehetetlen, és egyik sem lehet alkudozás tárgya, amikor önmagunk útjáról és életünk tükréről van szó.

Dávid Ferenc életútjának és példájának egyik leglényegesebb tanítása az a fajta keresés, amely nem alkuszik meg, és nem nyugszik meg addig, amíg meg nem találja azt, ami lelkének elégtételt és megnyugvást ad. Az Istent kereső utunkon mi is csak úgy tudunk révbe érni, hogyha kellő bátorságunk van elindulni és éppen azt keresni, ami nekünk való, amit ránk szabtak, ami lelkünket és testünket felmelegíti.

Az ő nyomán a legnagyobb örökség és jutalom számunkra az a felismerés, hogy Isten lelke a legnagyobb szabadságot hozza el. Mert a legnagyobb emberi feladat istenarcúságunkban felismerni, megis-

merni és megmutatni saját arcunkat. Azt a tökéletesen egyedül és megismételhetetlen, amely a maga módján ismeri és imádja Istent. A maga módján szeret, növekszik, gyógyul, van jelen, gyötrődik és föl-emelkedik.

Öltsük hát magunkra a lélekkabátot. Azt, amely ránk való, amely melegít, bátorít, biztat, szabaddá és erőssé tesz. S ne higgyük, hogy ez magától lesz mindig így. Kell néha igazítani, megismerni, újraszabni! Néha úgy érezzük, hogy eldobnánk magunktól, de keressük csak a lélek igazságát meg nem szűnő lendülettel, ahogyan legnagyobb sötétségeinkben és vágyainkban is tesszük.

Legyen hát méltó az emlékezésünk, mi pedig méltó az örökségre.

Nem kevesebb ez, mint az egyéni út és a lélek szabadságának fénye.

HITFORRÁS

Nátán (Isten ajándéka)

JAKABHÁZI
BÉLA BOTOND

Kedvenc bibliai szereplőm Nátán. Lehetett volna Jézus vagy Mária vagy Ábrahám, vagy... a lista hosszú. De most nem ők, hanem Nátán. Ezt a – jobbára érzelmi indíttatású – választást a következőkben észérvekkel próbálom alátámasztani, azzal a reménnyel, hogy találunk e sorokban valamit, ami biztató és lelkesítő támpontot nyújthat bizonytalanságaink közepette. Ezzel a szándékkal fordítom figyelmünket Nátánra: egyrészt a történelmi alakra, másrészt a bölcs archetípusára, harmadrészt pedig a bennünk levő erkölcsi mérlegre: a lelkiismeretre (mint az embernek adott legértékesebb isteni ajándéokra).

Történelmi szempontból Nátán egy átmeneti korszak végén él, amikor a héberek a nomád vagy félnomád életmódról – és az azzal járó rítusokról, vallásosságról – fokozatosan áttérnek a kánaáni (letelepedett) életmódra. Átmentik viszont a pusztai életükben megtapasztalt, megszemélyesített természetfeletti lény, Jáhvé alakját, akinek szándékait az ún. látók (pl. Sámuel) tolmácsolják. A bronzkor alkonyával a zsidó szempontból egyetlen és immár kizárólagos Jáhvé szándékainak, parancsainak és számonkéréseinek tolmácsolóit prófétáknak nevezzük. A korabeli, más törzsek és klánok vallási „szakembereihez” hasonlóan ők tartják a kapcsolatot az istenséggel, gyógyítanak, áldanak vagy éppenátkoznak. Ami egyedi hangsúlyt kap a héberek esetében, az Jáhvé történelemformáló

terve az általa választott néppel, és az erkölcsi, morális szabályok elsőbbsége. Ennek az ősi héber hagyománynak a megtestesítője a királyi udvarba el-ellátogatott, majd „alkalmazott” próféta, Nátán. Részben királyi tanácsadó, részben tanító, részben politikus – de teljes egészében próféta: Jáhvé embere és szolgája, nem a királyé (politikai hatalom) vagy a népé (népszerűség), és éppen ezért tud a király és a nép bölcs szövetségesevé, segítőjévé válni. És ami a legfontosabb: magára vállalja – az istenség irányításával – azt a kockázatos szerepet, hogy a lelkiismeret és erkölcsi tisztaság hangja legyen, s bölcsen, megfontoltan feltárja a letagadott, eltussolt valóságot egy olyan király előtt, aki a bibliai sikerember prototípusaként a mai napig eszményített. Ugyanis Dávid király azt gondolja, reméli, hogy súlyos emberi tévedéseit, jól kitervelt gaztetteit jóvá teszi a feledés, az idő, s hogy csak „megússza” valahogy. Nem kizárt, hogy ez ismerős enyhébb vagy súlyosabb változatában a saját életünkből: felelősségvállalás (ami azt jelentené, hogy tetteinknek van anyagi, erkölcsi és életviteli következménye) helyett megkísért a tények hajszálvékony ferdítése vagy egyenesen ezek tagadása, a mentegetőzés vagy a szándékos tudatlanság. Amikor az egyszerű és nehéz: „hibáztam, ezért jóvá teszem, amit jóvá tehetek” vagy „vállalom a méltányosan reám mért büntetést” helyett a fájdalmasan ismerős általánosítások hangzanak el, mint pl. „történtek

hibák” (értelme: nem vállalom a felelősséget) vagy „de hát mindenki hibás” (értelme: nem vállalom a felelősséget). Dávid viszont szerencsés: az életébe és később királyi udvarának rendszerébe beépített egy embert, aki senkitől sem függ, aki senkinek nem tartozik, aki teljesen szabad: Nátánt.

A próféta a mindenkori bölcs archetípusa, így jelenik meg később a világirodalomban (pl. ezért hívják Nátánnak a főhőst Lessing drámájában). Nem csupán történelmi személy már, vagy elsősorban nem az, hanem az együttes emberi (kollektív) tudattalanunkban megtalálható bölcs férfi vagy nő ösképe (Jung szerint). A bölcs a hős mentora, gyógyító és látnok is egyben. Ő a népmesékben a hőst segítő törpe vagy öregaszony, sebzett medve vagy a hangyakirály. De ő az Orákulum a *Matrix*-ban, Yoda Mester a *Csillagok háborújában*, s a mi életünkben lehet barát, tanár, szomszéd, rokon, egy állat vagy egy élethelyzet, amely megtanít valami fontosra, ami nélkül életünk célt vesztené. Ő Myriel, a meglopott püspök Jean Valjean életében: azt tanítják és teszik, amire szüksége van a hősnek ahhoz, hogy drámai elakadásának mély kéreknymából (tudatlanság, tehetetlenség, kétely, reményvesztettség, letargia, önámítás vagy éppen gonoszkodás) ki tudjon lépni. Nem csupán passzív tanácsadó, hanem a hős életének aktív alakítója. Nem erőszakkal vagy manipulatíván, hanem bölcsességgel vezet. Találón vált jelképévé a mi kultúránkban a bagoly: lát a sötétben (észreveszi azt, amit mások nem észlelnek), jelenléte nagyrészt nesztelen (mert nagyon figyelni csak csendben lehet), és ragadozó (nem ártalmatlanul gyenge, ellenkezőleg).

Nátán alakjával először a 2Sám 7-ben találkozunk, amikor Dáviddal folytatott beszélgetése során biztatja, támogatja a királyt abbéli szándékában, hogy templomot építtessen Jáhvénak. Később viszont épp Nátán az, aki – isteni sugallatra – lebeszéli a királyt templomépítési terveiről. Ezt a fordulatot akár következetlenségnek is nevezhetjük, bár inkább a látnoki vagy prófétai „szakma” egyik jellemzőjének nevezném: aki az isteni akaratot fürkészi és a Jelenvaló jelzéseinek értelmezésére szánta életét, annak egyfajta feszültséggel kell élnie, merthogy mindig kérdéses, hogy jól értelmezi-e a jeleket, s helyesek-e a szenttel való közvetlen találkozásából leszűrt következtetései. Ezért feltételez a prófétai lelkület – a felhatalmazottság érzése mellett (amely magában hordozza az ön-elégültség veszélyét) – mély alázatot: erejét és bölcsességét nem ügyességének vagy akaraterejének köszönheti, hanem egy olyan forrásnak, amelyet a zsidók Jáhvénak neveznek. Nátán ezt az akaratot szolgálja, s döntő szerepet vállal később Salamon királlyá választásában is (1Kir 8).

De a legismertebb történet Nátánról a 2Sám 12-ben van megörökítve. Ezt nevezhetnénk akár a „Te vagy az az ember”-incidensnek, amelyben ravaszul

leleplezi királyának bűnét (azt, amit a bibliai istenség a leginkább számonkér, a bűn forrását: a cinikus kegyetlenséget, a szív keménységét). A próféta a szavaiban megnyilvánuló isteni erő tekintélyével előbb szembesíti, majd elítéli, végül bünteti a királyt. Nem azért, hogy megsemmisítse, hanem hogy észre térítse, megbánásra ösztönözze, végső soron hogy jobb emberré és királlyá avathassa. Dávid saját maga fölötti ítélete az, hogy a kegyetlen bűnösnek meg kell halnia. Nátán ítélete viszont az, hogy életben kell maradnia, és vállalnia kell az élet és személyisége sötét és tragikus oldalát is. Így Nátán a hős lelkiismeretévé válik akkor, amikor annak szenvedélyei és tudatlansága, naiv reménye, hogy gonosz cselekedeteinek nem lesznek negatív következményei, zsákutcába juttatják. Nátán az istenség akaratát tolmácsolja, átvitt értelemben az énközpontúság és hübrisz által elnémitásra szánt lelkiismeret hangját. Azt, amit azért jobb előbb meghallani, mint utóbb, mert a kiérdemelt és jogos szenvedés elutasítása később többszörös szenvedést és fájdalmat okoz majd. Babits szavaival: „Ki nem akar szenvedni, kétszer szenved”. Ennek tudását nem akarja tudni Dávid, míg a próféta közbe nem lép – paradox módon Dávid ellenében, épp Dávid érdekében. De mi nem vagyunk Dávid király, s nem kell megvárjuk, míg csak a legkeserűbb gyógyszer segíthet rajtunk.

Szükségünk van Nátánra. Különben hogyan tudnánk észlelni, ha lendülettel, határozottan és kitartó lépéssel halandnánk – egy mókuskerekben? Vagy ellenkezőleg, elgyengülve és reményvesztve lemondunk az „életre vezető útról” annak egyenlensége és áttekinthetlensége miatt? És hogyan ismerjük fel a nekünk szánt Nátánokat? Ők a segítők, akik felfedik azt, ami nyilvánvaló, de mégsem látjuk, amit érzünk, de nem akarjuk érezni. Amit sejtünk, de nem akarjuk tudni. Nátán az, aki szembesít anélkül, hogy megszegyenítene. Aki mindvégig kitart, és nem mond le rólunk akkor sem, amikor mi kegyetlenül mások vagy magunk ellen fordulnánk. Ezért van szükségünk Nátánra, a segítségére, megbízható szövetségére, irányítására. Szükségünk van a Lélek ismeretére – a tiszta és tisztulni vágyó lelkiismeretre.

A 2022-es év legelején az újévi jókívánások, a tervek, a lendület vágya mellett hagyjunk helyet az elkerülhetetlen jövőbeli hívatlan vendégeink számára is: a kudarcnak, veszteségeknek és gyásznak. S hogy ne tévesszünk útirányt erkölcsileg, emberileg, tudatosan keressük az életünk Nátánjaival való találkozásokat: férfiakban és nőkben, olvasmányainkban, filmekben, élethelyzetekben és prédikációkban. Azt kívánom, hogy amikor elhangzik bennünk, felénk a „Te vagy az az ember!”, akkor azt egyre kevésbé a büntület, és egyre inkább a hála és a helyes, életet szolgáló választásainkkal való megbékéltség mondassa bennünk és velünk.

Szerencsés (vagy talán nem?) az ember: személyiségünk, érzelmi világunk középpontjába (a „királyi udvarba”) Isten beépített egy titkos algoritmuson működő, jobb szó híján lelkiismeretnek nevezett rendszert („Nátánt”), ami/aki senkitől sem függ, senkinek nem tartozik, ami/aki teljesen szabadon szolgálja az

életet. Ha kell, tudatos erőfeszítéseink ellenében is. Áldásos, akaraterőnket meghaladó, veszélyes ajándék ez.

Ki a kedvenc bibliai szereplő? Hát nem egyértelmű, de azt hiszem, továbbra is Nátán. Az Isten ajándéka. Az ajándékba kapott isteni.

Bálint Benczédi Ferenc püspök méltatása a Magyar Érdemrend középkeresztje polgári tagozata kitüntetés átadása alkalmából

Laudáció

MÁRKOS ALBERT

December 2-án vehette át Bálint Benczédi Ferenc nyugalmazott unitárius püspök a Magyar Érdemrend középkeresztje polgári tagozatát Mile Lajostól, Magyarország kolozsvári főkonzuljától. Az érdemrend ünnepélyes átadására a Vallásszabadság Házában került sor. Mile Lajos elmondta, hogy Bálint Benczédi Ferencet „jóságra törekvő, közösségépítő püspöknek, kultúrára fogékony, szerény és jó humorú embernek” ismerte meg. A kitüntetett így vallott életéről: „Mindig éreztem, hogy Isten mellettem és nem felettem áll. Szolgájának szegődtem, hogy az emberek lássák, az élet nem üresség. Jósággal és megértéssel sok mindent meg lehet oldani. Mi mind összetartozunk, mint Isten teremtménye, az ember, mint Jézus tanítványai, a keresztények és magyarként is.” Rácz Norbert Zsolt, a Magyar Unitárius Egyház főjegyzője kiemelte, hogy a szakmai együttműködésen túl milyen erős emberi kapcsolatok kötik a volt püspökhöz. Márkos Albert és Béres Melinda hegedűművész Glier- és Bartók-hegedűduókat adott elő.

Tisztelt jelenlevők, kedves barátaim!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy Bálint Benczédi Ferenc püspök urat méltathatom a Magyar Érdemrend középkeresztje polgári tagozata kitüntetés átadása alkalmával.

A Magyar Kormány által adományozott kitüntetésen szereplő elismerő szavak címzettje mögött egy rendkívüli jellemmel, erkölcsi tartással rendelkező szerény ember áll. Erős hite adta számára a biztonságot, hogy mindenkor, minden helyzetben, az iskolai padoktól a püspöki szélig jelleme, alapvető tulajdonságai változatlanok maradhassanak. Embertársaihoz való viszonyulásában, saját státusa viselésében a rang, a hatalom, a vagyon, az érdek sohasem volt számottevő tényező.

Az alábbiakban néhány mondatban szeretném ismertetni életrajza főbb állomásait:

Bálint Benczédi Ferenc 1952. november 15-én született Segesváron. Iskoláit szülővárosában kezdte, majd Székelyudvarhelyen folytatta 1971-ig, az érettségig. A liceumi évek alatt nagy hatással volt rá magyartanára, Tamás Margit, aki életre szólóan megszerette vele az irodalmat, a színházat.

1971-től 1975-ig a kolozsvári Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának hallgatója volt. Tisztelettel és hálával emlékszik dr. Erdő János és dr. Juhász István tanáira, akiknek szakmai tudá-

sa nagy részét köszönheti. Ebben az időszakban kerül kapcsolatba a Vasas klubbal, ahol a kolozsvári magyar diákok gazdag kulturális tevékenységet folytattak. A kóruséneklés, az új zenészbartók (Pávai István, Simonffy Katalin, Porzsolt Viktor és mások) hatása elmélyítette a zene iránti szeretetét, vonzalmát. Ez a vonzalom a mai napig tart. A hűséges koncertlátogatás, koncertszervezés és -támogatás mellett a zenét beépítette későbbi lelkészi, majd püspöki munkájába is.

Tanulmányai befejeztével, 1976 januárjától Marosvásárhelyen segédlelkészkedett. 1977 szeptemberében Désfalvára nevezték ki lelkésznek, ahol tizenhét éven keresztül szolgált. És valóban szolgált: közössé-

get épített, csökkentette a hívek, az emberek közötti távolságtartást. Lelkészi munkája áthatolt a templom kapuin, ahogy csak tehette, bőkezűen szórta a kultúra magvait. 1993 decemberében a Kolozsvár-belvárosi Unitárius Egyházközség lelkészének választották, majd 1994. február elsején dr. Kovács Lajos unitárius püspök ki is nevezte hivatalába. Désfalvi tapasztalatait felhasználva kezdte kolozsvári szolgálatát. Változtatott a szokásos protokoll egyes pontjain. Például bevezette, hogy az istentisztelet végén ne a gyülekezet után hagyja el a templomot, ahogyan az korábban szokás volt, hanem elsőnek ment a kijáráshoz, hogy kézfogással búcsúzzon, néhány baráti szót váltson a távozó gyülekezettel. E gesztusát számíthatjuk akár tizennégy éves szolgálata pars pro totojának.

2008. december 6-án újabb nagy változást hozott életében. A fehéregyházi zsinat az unitárius egyház 31. püspökévé választotta. E magas tisztség sem változtatott Bálint Benczédi Ferencen. Ezután is ugyanaz a mindenkit megérintő, minden jó szándékú véleményt, tettet tisztelő, közvetlen, segítőkész, szókimondó, jó humorú, szerény ember maradt. Amit elítélt és bárkivel szemben szóvá is tett, az a képmutatás, a kapzsiság, a rosszindulat, a pöffeszkedés. Mind ezen tulajdonságainak és az ezekből fakadó cselekedeteinek köszönhetően példátlan népszerűségre tett szert.

Mivel a hatéves ciklus lejártá után újraválasztották püspöki hivatalába, tizenkét éven át, 2021 szeptemberében bekövetkezett nyugdíjba vonulásáig állt unitárius egyházunk élén.

A következőkben felsorolnék néhány megvalósítást, amelyek Bálint Benczédi Ferenc püspök úr nevéhez kapcsolódnak, természetesen közös szándék és munka eredményeként:

– Sikertelenül január 13-án mint a vallásszabadság napját a köztudatba juttatni, a Magyar Országgyűléssel elfogadtatni és évente méltó módon megünnepelni.

– Magyarország szétszakítása miatt az unitárius egyház is két részre oszlott. Az egyház egységét 2012-ben sikerült helyreállítani.

– Bálint Benczédi Ferenc püspöksége alatt az unitárius egyház elnyerte a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának megfigyelő tagja státusát, amely egy lépés lehet a négy magyarországi történelmi egyházhoz való tartozás irányában. Itt megjegyzném, hogy az unitárius vallás az egyetlen magyar alapítású vallás.

– A fentieknél nem kevésbé fontos vívmány, hogy továbbra is sikerült az unitárius egyházi iskolákat, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumot és a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziumot megtartani, szellemiségüket fenntartani.

– Ugyancsak fontos eredménynek számít az egyház szerkezetében eszközölt ügyosztályok létrehozatala és működtetése, a központi vezetés és a vidéki egyházközségek közti távolság csökkentése.

– Ebben az időszakban szerezte vissza az egyház a Kossuth Lajos utcai Román Kereskedelmi Bank épületét.

A felsorolást a teljesség igénye nélkül a Vallásszabadság Házának létrejöttével zárnom. Ennek a gyönyörű, a közösséget több módon is szolgáló ház felújításának elindítója Bálint Benczédi Ferenc püspök úr volt, aki ellenezte a Román Kereskedelmi Bank építéskor keletkezett károk, sérülések gyors, felületes orvoslását. Ilyenformán az épület kiváló szakemberek által szakszerűen megtervezett és kivitelezett, a Magyar Kormány által támogatott felújításon esett át.

Végül, mint a laudált személy jó barátja, eltérően a laudációs szokásoktól, úgy érzem, hogy meg kell említenem Bálint Benczédi Ferenc nyugalmazott püspök úr családjával szembeni helytállását. Példaértékű, ahogy beteg feleségéről, majd anyja nélkül maradt két gyermekéről, Rékáról és Ferkóról gondoskodott.

Előre is elnézésüket kérem, hogy a protokoll kerekeitől újra kilépve beszédem rendhagyó köszönetnyilvánítással zárom, amely a zene nyelvén, Reinhard Glier és Bartók Béla művein keresztül fog elhangzani Bérés Melinda hegedűművész közreműködésével.

Márkos Tamás felvételei

Családban, fényben

Nehéz időket élünk. Szülőn és gyermeken most nagyobb a nyomás a szokottnál. Az elvárások, a mindennapi élet megszervezése, az újabb és újabb akadályok legyőzése felemészti az erőt, a lendületet.

Belső vívódások, kérdések milliója, csüggedés, bizonytalanság. Ezen érzések és tapasztalások indítottak egy új út felé. Mert lennie kell egy helynek, egy rövid időnek, amely a töltekezést, a megerősödést, az egymás jelenlétében való megújulást, vagy éppen a megpihenést szolgálja. Lennie kell egy helynek, egy időnek, ahol kicsik és nagyok a régi rendben, mégis valami újban közösen élhetik meg az Istennel való találkozás élményét, s nyújthatunk ezáltal valami egészen különlegeset gyermekeinknek is. Lennie kell egy helynek, amely másról szól. Ahol ténylegesen egyek vagyunk, s a szeretetben eggyé válva leszünk erősebbek, reményteljesebbek.

Sepsiszentgyörgyön november 28-án, advent első vasárnapján első alkalommal szerveztük meg gyülekezetünkben a családos istentiszteletet. Hálatelt szívvel köszöntöttük a családokat és mindenkit, aki ehhez a nagycsaládhoz tartozik. A felcsendülő ének után mesével indítottuk együttlétünket. S a mese által emlékeztünk arra, hogy mennyire fontos lételeme életünknek a fény és a világosság. Így fonódott össze mesében és szószéki beszédben az üzenet: Ti vagytok a világ világossága.

A legapróbbak Dombay Imola vezetésével mondókáztak, a vallásórások csoportja Pál Tünde vezetésével vasárnapj játékorán vett részt, a konfirmandusok

2021. november 28. | vasárnap | 11 óra

Családos istentisztelet

Közreműködik a Mácsafej zenekar

A közös ima és énekítés után a gyerekekkel párnuzamosan foglalkozunk: piciknek mondókázó, kicsiknek játékok, fiataloknak csoportfoglalkozás.

és egyetemes fiatalok velünk maradtak a templomban, és együtt hallgattuk meg Benczédi Zsófia gyakorló segédlelkész szószéki beszédét. A húszperces foglalkozások után mindannyian visszatértek a közös térbe, ahol imában köszöntük meg Istenünknek egymást: az édesanyákat, édesapákat, gyermekeket, nagyszülőket, és adtunk hálát mindenkiért, aki ide, hozzánk tartozik, és fényével igyekszik még ragyogóbbá tenni ezt a közösséget. Aztán felcsendültek a Mácsafej zenekar által megzenésített versek, s ezzel még közelebb emeltek a magassághoz. Közelebb egymáshoz, a fényhez, a Teremtőhöz.

Megéreztünk valamit. Azt az erőt, amely tartja bennünk a lelket. Azt a fényt, amely a legnagyobb homályból is kivezethet. Azt a gondviselést, amely ölel, és vigyázza életünket. Az Istennel találkoztunk. S e találkozás rádöbbentett a már jól ismert igazságra: van élet, mi szeret, van lélek, mi vezet, s vagyunk mindannyian az ő szeretetében.

PÉTERFI ZITA ÁGNES

Hogyan írjuk helyesen?

Bácsi, úr, néni, asszony

Jóllehet a címből arra lehetne következtetni, hogy most a megszólításaink mikéntjéről fogunk együtt gondolkodni, de ez csak részben igaz. Helyenként elfogadott, elvárt a familiárisabb bácsi és néni megszólítás, máshol pedig a hivatalosabb, távolságtartóbb úr és asszony a kívánatos szóhasználat. Szóbeli kommunikációban ritkán okoz gondot ezen szavak helyes használata – már ami a helyes ejtést és kimondást illeti. Írásban már többször okoz gondot, rengetegszer látam már ilyen alakokat használni: pabbácsi (vagy pabbácsi...), tiszteletesasszony stb. Való igaz, kimondáskor alig vagy egyáltalán nem tartunk szünetet a fentebb idézett szavak között, de írásképpünk úgy általában elég érdekes lenne, ha csak ott használnánk szóközt, ahol valóban ejtjük (pontosabban hallgatjuk) is.

A foglalkozást, kort, minőséget, csoportot jelölő főnévi jelzőket (pl. ebben a kontextusban pap, tisztele-

tes, tanár, mérnök, szerzetes stb.) különírjuk jelzett szavuktól (úr, néni, asszony, nővér): pap bácsi/néni, tiszteletes úr/asszony.

Ez alól a szabály alól természetesen van néhány kivétel is: egybeírjuk a nő utótagú kifejezéseket: tanárnő, doktornő, szerzetesnő stb. – de különírjuk a néni, az asszony és a nővér utótagúakat: tanár néni, konzul asszony, szerzetes nővér stb.

Rövidke pályafutásom alatt a legérdekesebb érv, amit hallottam eddig: hagyjuk meg a szerző kéziratában egybeírva lévő pabbácsit, mert az illető, akiről ír, olyan igazi pap, nem csak úgy különírva... Más esetekben is szokott hasonló érv elhangzani, hogy az író a nagybetűzéssel vagy a szándékosan helytelen egybe- vagy különírással „üzenni” szeretne az olvasónak. Egy dolog biztos, az olvasó nem abból fog érteni, hogy valamit szándékosan rosszul írunk, hanem abból, ha az üzenetet szabatosan meg tudjuk fogalmazni.

DÉNES GABRIELLA

Fotóklub egy kis faluban

FORRAI TIBOR

• Hátszegi Csabával, a homoródszentpáli Homoród Fotóklub elnökével beszélgetünk arról, mit lehet csinálni-alkotni Románia valószínűleg egyetlen falusi fotóklubjában. Ki is Hátszegi Csaba? Csíkszeredában született 1959-ben, szülei, nagyszülei homoródszentpáliak voltak, nagyapja a verselő Hátszegi Dénes volt. Csíkszeredában járt iskolába, ott is dolgozott, Csíkmadarason is, majd nyugdíjazásáig Székelyudvarhelyen volt alkalmazásban. A legelső fényképezőgépét 1971-ben, ötven éve kapta konfirmálási ajándékként, egy széles filmes, kétaknás, tükörreflexes Ljubityelt. Amióta megkapta a szovjet masinát, fotózik, 1986-ban alapítótagja volt a csíkszeredai Prisma Fotóklubnak. Több fotóművészeti kurzust végzett, legutóbb tavaly az European Foto Art, a Fédération Internationale de l'Art Photographique és a Kárpát-medence Intézet által szerveztet. 2013-ban hazaköltözött az örökölt családi házba Homoródszentpálra, és a következő évben kilenc taggal megalapította a Homoród Fotóklubot. A tagok közt volt munkás, orvos, lelkész, tanár és profi fotós is. A tagok egy része kicserélődött, újak jöttek, már nemcsak falusi környezetből, hanem Székelyudvarhelyről, Csíkszeredából, Zetelakáról és a testvértelepülésről, Zsámbékról Bors Gyula, illetve Gödöllőről az életműdíjas fotóművész, Danis János. Az így nemzetközivé vált a klub tevékenysége első évében már kiállítással jelentkezett a községközpontban, Homoródszentmártonban, ahol az az évben indított adventi gálán át is vették a községben kiemelkedő tevékenységet folytatóknak adományozott elismerő oklevelek egyikét. Az első kiállítást számtalan más követte: Nagykároly, Kolozsvár, Marosvásárhely (a Bolyai Téri Unitárius Egyházközségnél, a Bernády-házban), Gyergyószárhegy, Csíkszereda, Homoródszentpál, Abásfalva, ismét Homoródszentmárton, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy. A képek eljutottak Magyarországra is: Gödöllőre, Vonyarcvashegyre és

Zsámbékra is. Ez utóbbi helyszínen kiállítottuk a klub képeit, Hátszegi Csaba egyéni kiállítását, a Hátszegi-Bors páros közös tárlatát, valamint az Egyesült Királyságban élő Forrai Ágnes Lilla fotóit is.

A klub évente nemzetközi jellegű fotótáborokat szervez. Így Abásfalván öt alkalommal, Zetelakán két alkalommal járták a klubtagok a környéket, kapták lencsevégre a kínálkozó témákat. A Homoród Fotóklub a Román Fotóklubok versenyén ötödik helyezést ért el, a nagyváradi Év Fotóklubja megmérettetésen a tizedik lett, nagy városokat megelőzve.

Tervek is vannak a jövőre nézve. Elsősorban székházat kellene szerezni. Eddig két épület is szóba került, de anyagiak hiányában a romos állapotban lévő

Hátszegi Csaba felvétele

épületeket nem sikerült renoválni. Most lenne egy harmadik, amelyiknek van két szobája, amelyet minimális ráfordítással lehetne „lakhatóvá” tenni. Természetesen további kiállítások is tervben vannak, 2022. augusztus 20-án, a magyar államalapítás ünnepén ismét Zsámbék lesz a házigazda. És változatlanul sor kerül a táborokra is.

Mit fűzhet ehhez hozzá a krónikás? Jó fényeket!

Bors Gyula felvételei

In memoriam Máthé-Foss Anna

GELLÉRD JUDIT (ZIZI)

• November hatodikán eltemettük Máthé Annát (1926–2021), az amerikai Kalifornia állambeli Berkeley és Erdély legendás nagymamáját. Ha az amerikaiak kíváncsiak, hogy számunkra történelmileg mit jelent a nagymama fogalma, Anna személyisége és életvitele által fogalmat alkothatnak róla. Méltósága, bölcsessége, nemes lelkülete, szülőföldje iránti rajongása és érte folytonos áldozathozatala méltán sorolhatja őt immár történelmi nagymamáink közé. Nem saját választásából Amerikában élt, de Erdélyért.

Szülőföldjéhez való szenvedélyes ragaszkodása nemcsak honfitársai, de mindnyájunk számára példaértékű. Nála magyarabbnak és székelyebbnek lenni alig lehet. Ez az erény többszöröződik, ha belegondolunk, hogy Anna hét évtizeden át amerikai közegben, amerikai férjjel és négy amerikai gyermekkel élt magyarul. A San Francisco–Berkeley vidékének népes magyar közössége Anna harcos természetének és tekintélyének sokszor vette hasznát.

Önazonosságának csúcsa mégis unitárius hite volt. Szendélyesen volt unitárius. Cselekvően volt unitárius. Vallásába nemcsak beleszületett, de örökölte és továbbvitte felmenőinek az erdélyi unitárius egyház iránti áldozatvállalását. Ősei birtokokkal, felekezeti iskolák támogatásával írták be nevüket egyházunk jótevőinek sorába. Erre Anna nemcsak büszke volt, de elkötelezettségének is tudatában élt.

Mindnyájunkat ámulatba ejtett a magyarok és székelyek őstörténetében és az unitarizmus történelmi-teológiai kérdéseiben való jártassága. Asztalán mindig ritka könyvek sorakoztak, amelyeket – ha volt szabadideje – elmélyülten tanulmányozott. Történelmi egzotikumok olyan tárát sorakoztatta fel, amelyek ellentmondani alig lehetett volna. Már idős fejjel a kaliforniai Oaklandben a Starr King lelkészképző intézetnek is hallgatója volt egy darabig. Kifogyhatatlan energiája, hatalmas munkabírása és mindig vidám, mindenhez pozitív és kreatív hozzáállása csodálatra méltó volt.

Máthé Anna 1927. május 25-én született a Nyugati-Kárpátokban, a Hideg-Szamos völgyének egyik falujában, Măgurában. Hatgyermekes, a mócok között egyedüli magyar család voltak. Édesapja erdészként sok ezer hektárnyi erdőt felügyelt.

Anna felmenői között nem is egy unitárius lelkészt tartott számon, sőt, két püspökünkhöz is rokoni kapcsolat fűzte családját. Anna idilli gyermekkorra emlékezett vissza. Bár a hegyekben elszigetelten éltek, a szülők a nevelés-oktatást tekintették a legfőbb jónak, s az otthoni „beiskolázás” igényes kezdete biztosította, hogy Anna Kolozsvárra kerülve, az Unitárius Le-

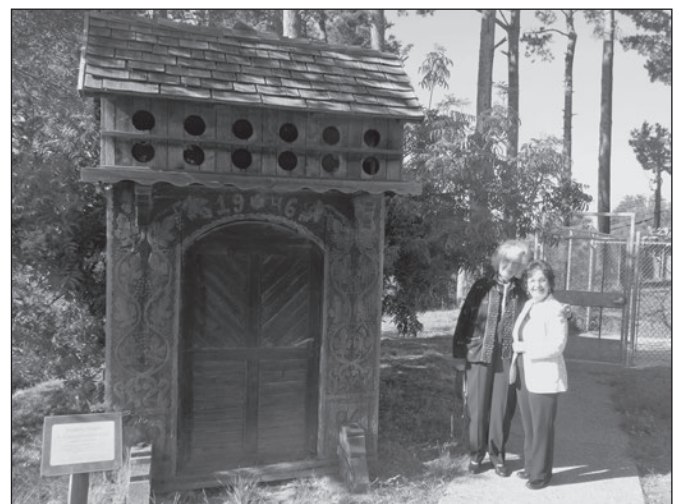
ánygimnáziumban jeleskedett, ahol a fiatal Erdő János tanítványa lett.

1944-ben a népes család emigrálásra szánta rá magát. Keserves-kalandosan menekültek hol gyalog, hol alkalmi katonai járműveken Magyarországon át Ausztriába. Öt évig éltek menekülttáborban, de a gyermekek ezalatt is iskolába jártak és abszolváltak.

1950-ben a New Jersey állambeli trentoni unitárius egyházközség szponzorálása segítette a családot az Egyesült Államokba. Anna azonnal munkába állt, és keresetével két testvérének biztosította a továbbtanulást. A gyönyörű lány a Delaware állambeli Wilmington unitárius gyülekezetében találkozott dr. Alan Foss-szal, akivel nemsokára összeházasodtak. Alant akkor éppen a Berkeley-i Egyetem kémiai mérnöki szakának professzorává nevezték ki, ahol illusztris karriert épített. Anna öt év alatt szülte meg négy gyermeküket, három lányt és egy fiút. A szülők számára nem volt olyan áldozat, amit gyermekeik neveléséért meg ne hoztak volna. És a kolozsvári belvárosi unitárius templomban egyszerre keresztelték meg a négy gyermeket. Magyarul azonban sajnos nem tanultak meg.

Anna és Alan 1972-től a kaliforniai Oakland unitárius egyházközségének voltak igen aktív tagjai, és később a „rim” kedvéért az erdélyi Oklándot választották testvérgyülekezetüknek. Példaadó, sőt, irigylésre méltó kapcsolatot építettek ki már 1990-től. Anna ebben is kulcsszerepet játszott, és sok áldozatot vállalt.

Igen, Anna nagylelkűségének nem volt határa. Tőle nem kellett kérni, mert ő maga kutatta fel a segítségre szorulókat. Különösen a Erdélyből érkező unitáriusokat kutatta fel – engem is! – és vette pártfogásába. Hány százan, hányszor voltunk vendégeik, ültünk

Baloldalt Máthé-Foss Anna

asztalukhoz lakomára! Mert Anna szakácsként is mindig kitett magáért. És mindent olyan természetes eleganciával végzett, mintha a vendéglátás lett volna a foglalkozása. Pedig pénzkereső állása is volt, ingatlanügynökként dolgozott. Mennyire csodáltam Alant, aki sztoikus türelemmel viselte a hosszú vacsorák alatti magyar hangoskodást, a túllelkedést és túlfűtött vitákat!

Anna nemes karaktere talán soha jobban nem nyilvánulhatott volna meg, mint ahogyan tizenkét éven keresztül súlyos beteg férjét ápolta zokszó nélkül. Anna támogatása tette Alan számára lehetővé, hogy kutatómunkáját betegen is folytathatta, és egyeteme legendás professzorai közé sorolhatták. Ez mindkettőjük részéről hihetetlen hősiességnek számított.

Anna rendszeresen látogatott haza Erdélybe és Magyarországra, gyakran bukkant fel egyházi ünnepi alkalmainkon. Legutóbbi útja 2019-ben zárandoklat volt, midőn valamennyi gyermeke és unokája elkísérte. Emese leánya kocsárdi új házából rajzottak szét, hogy Erdéllyel és unitárius magyar gyökereikkel ismerkedjenek.

Engem lelkiekben Annával anya-lánya kapcsolattal áldott meg az Isten. Volt valami áhítat az egymásért rajongásunkban. Amerikai életem válságában, valamint a testvérgyülekezeti mozgalmunk szervezé-

sében nyújtott segítségéért nem lehetek elég hálás neki.

A Balázs Ferenc-ösztöndíjasokat különös lelkesedéssel támogatta. Büszke volt arra, hogy akik Erdélyt, az igazi unitáriusságot Amerikában képviselték, az ő földijei voltak. Immár több mint húsz éve jönnek – de immár csak jöttek – ezek az unitárius peregrinus lelkeszcsaládok Berkeley-be, a Starr King teológiai intézetben tanulni. És ki nem ült asztaluknál, ki nem tapasztalta volna meg Anna bőkezű szeretetét? Akár nagyszabású kirándulásokra is elvitt többeket – például egyik lelkeszcsaládot egyenesen a Grand Canyonig! Anna még 89 évesen is egyedül, egyhuzamban képes volt keresztülszáguldani a kontinensen. De gyorsajtásért egyetlenegyszer állították meg.

Anna súlyos betegségét mindössze pár hónapig viselte rá jellemző sztoikus méltósággal. Nemhogy soha nem panaszkodott szenvedésére, de utolsó telefonbeszélgetéseinkkor is ő volt, aki vidám optimizmusával vigasztalt.

Be jó volna körülvenni a greenwichi (Connecticut állam) Stanwich temetőbe férje mellett domboruló sírját, és mesélni, csak mesélni hozzá fűződő színes emlékeinket. És remélni, hogy lesz ilyen nagyasszonyi utánpótlás Erdélyben, egyházunkban.

Requiescat in pace!

Zsuzsi és a Jóisten

SZENT-IVÁNYI SÁNDOR

Szent-Iványi Sándor lelkész, egyházi író, történész, politikus százhusz éve, 1902. január 18-án született Marosvásárhelyen. Emigrációban érte a halál, Massachusetts állam Lancaster városában 1983. október 16-án. A Magasságok felé című könyvéből származó történettel emlékezünk rá. (Fotó: Dr. Szent-Iványi Sándor Unitárius Gyűjtemény, Bp.)

• Székely leányka volt Zsuzsi, s éppen hétéves. Ott laktak a Nyárad vize mellett, Székelyföldön. Úgyes székely ember volt az apja, a földművelés mellett fakitermeléssel foglalkozott, s növelte vele a kenyerét. Csak édesanyja nem volt Zsuzsikának, korán elhalt, így aztán ketten éldegéltek.

Egyik nap este csak elfogja Zsuzsit az édesapja, s azt mondja neki:

– No, te leánka, reggel megyünk Pestre.

– Azt mért, édesapám? – kérdezte Zsuzsi, mert hogy szerfölött kíváncsi természetű volt. Édesapja aztán elmagyarázta, hogy a „fások” – így hívta a fatermelő vállalatot – felrendelték Budapestre, s ha már ő maga megy, elviszi a leánykáját is.

– Legalább meglátja a nagyanyád, hogy mekkorára cseperedtél.

Mert ott lakott a Zsuzsi édesanyjának az anyja Budapesten. Hej, örvendett Zsuzsi az utazásnak, de még

inkább annak, hogy meglátja végre a nagyanyját. Hiszen, hogy édesanyja nem volt, nagyanyja után vágyott a legjobban. Mondom, örvendett Zsuzsi nagyon, s csak akkor komolyodott meg a szeme, amikor megkérdezte az édesapját. Mert Zsuzsi már utazott vonaton, s tudta, hogy van személy-, gyors-, sőt sebesvonat is. Nem volt ő olyan kis elmaradott leányka, ha falun nőtt is fel. Hanem arra már igazán nem lehetett elkészülve, amit édesapja felelt neki:

– Milyen vonattal? Semmilyen. Repülővel megyünk.

Zsuzsi meghökkent, gondolkozott egy kicsit, aztán hogy biztos legyen a dolgában, megkérdezte:

– Repülővel, édesapám?

– Azzal, édes fiam. Repülőgéppel.

Zsuzsi ránézett az apjára, hogy nem tréfál-e. Aztán, mikor látta, hogy komoly az arca, feltette rendes kérdését: – Azt mért, édesapám?

– Miért, miért – mérgeződött az édesapja –, hát azért, fiam, hogy a rák ne menjen a vetésre.

Pedig, ha máskor joggal haragudott is Zsuzsira az édesapja a sok kérdezősködés miatt, most az egyszer nem volt igaza. Mert hát akármilyen megszokott látvány is ma már a repülőgép képen, mozgóképszínházban, még fent a levegőben is, azért az mégsem mindennapi dolog, hogy a falusi ember szekér, vonat vagy autóbusz helyett repülőgépen utazzék valahová. Belátta ezt a Zsuzsi édesapja is, azért pár percnyi hallgatás után így szólt:

– Tudod, fiam, mióta a románok elvették a fővonalat, nagyon körülményes az utazás Budapest felé. Főleg pedig sokáig tart. S minthogy a „fások” azt táviratozták, hogy holnap estére legyenek a telepükön, hát nem marad más hátra, megyünk repülővel. Zsuzsi még meg akarta ugyan kérdezni, hogy mi az a fővonal, amit a románok elvettek, és hogy miért vették el, mikor adják vissza, és így tovább, de édesapja nekifogott a pakolásnak, s nem merte már többet zavarni. Ehelyett maga kezdett gondolkodni a dolgon, s addig-addig gondolkozott, míg egyszerre csak a Jancsi kakas bekukorikolt az ablakon:

– Kukorikú, jó reggelt, Zsuzsika. Itt a hajnal, jön a reggel, ugorj, öltözz, lobbaj-sebber!

Hát Zsuzsika öltözött is, de mire elkészült, olyan fáradt lett az álmatlanul töltött éjszakától, hogy csak leült egy székre, s azon minutumban lekoppant a szeme. Aludt még akkor is, amikor édesapja feltette a szekérré, s csak akkor tért magához, amikor a vásárhelyi aszfaltra értek, s a sima úton megszűnt a szekér zörögni, rázni, őt jobbról-balról mindegyre oldalba ütni. Mire kiértek a repülőtérré, már egészen magához tért, s elcsodálkozva nézegette a hatalmas gépmadár ezüstös testét. Félni azonban nem félt, mert hát székegy leányka volt, s főleg: mert vele volt az édesapja. Alighogy beültek a gépbe, mindjárt indultak is, éppen jókor jöttek. Eleinte kicsit döcögött a gép, egyszerre azonban olyan simán kezdett menni, mint a szekér, amikor a vásárhelyi aszfaltra értek.

– Ugye, járdán megyünk most, édesapám? – kérdezte Zsuzsi, mert hát a falusiak így nevezik az aszfaltot, hiszen nagyobb községeikben a járda, vagyis a gyalogjáró aszfaltos csupán.

– Nem biza – felelte az édesapja –, hanem a levegőben.

Zsuzsinak tátva maradt a szája, de csak rövid ideig. Mert furcsa ugyan, hogy máshelyt is lehessen menni, mint a földön, de hát ha már így van, nem érdemes miatta sopánkodni. Inkább azt szeretne volna most már, ha még magasabbra mennének, s meg nem állnának a holdig. Meg is kérdezte az édesapját, hogy feljutnak-e hát odáig is, de csak ezt a választ kapta:

– Nem lehet!

– Azt mér nem, édesapám? – kérdezte Zsuzsi, mert mindent szeretett tudni.

Édesapja gondolkozott egy kicsit, végül is megmagyarázta:

– Azért nem, lányom, mert itt fenn kevesebb a levegő, mint odalent, s ha még magasabbra szállnánk, még kevesebb lenne, mi pedig megfulladnánk. Zsuzsi csodálkozott, s mint mindig, amikor csodálkozott, most sem állhatta meg, hogy meg ne kérdezze:

– Azt mért, édesapám? Édesapja latolgatni kezdte magában, hogy nem túl okosan kérdezősködő leánykáját szelíden nyakon legyintse-e, vagy csupáncsak reászóljon: Hallgass! De aztán eszébe jutott, hogy Zsuzsi azon töpreng magában: mi is az a levegő, ami olyan fontos, hogy nélküle megfulladunk. Ezért hát röviden így magyarázta meg Zsuzsinak a dolgot:

– A levegő, fiam, az, ami ha van, észre se vesszük, de ha nincs, megfulladunk nélküle. Fogd csak be az orrodat! – tette aztán hozzá hirtelen. Zsuzsi befogta az orrát, bár nem nagyon értette, hogy miért. Hamar megértette. Zsuzsi ezen aztán úgy elgondolkozott, hogy egész úton egy szót se szólt többet. Végül is megérkeztek Budapestre. Nem mondom el, hogy amikor a repülőgép ereszkedni kezdett lefelé, Zsuzsi úgy érezte magát, mint akinek kifordítva szögére akasztották a gyomrát, míg teste többi részét ugyanakkor fejjel lefelé beledobták a világűrbe; s azt sem, hogy a nagymamával való első találkozás örömeit miképpen homályosította el a fenti leszállás leírhatatlan utóhatása. Folytatom azonban a történetet ott, hogy másnap vasárnap lévén, Zsuzsi kérlelni kezdte az édesapját, hogy menjenek ki az állatkertbe, amelyről ő már olyan sokat hallott. Édesapja azonban azt mondotta, hogy legelőször a templomba fognak menni, az Isten házába.

– Azt mért, édesapám? – kérdezte Zsuzsi olyan ártatlan képpel, mintha otthon nem minden áldott vasárnap templomba ment volna az egész család és az egész falu. Édesapja azonban megértette, hogy Zsuzsi azon töpreng magában, vajon legalább most az egyszer nem lehetne-e elhagyni a templomot, hiszen templom van elég a Nyárád vize mentén is, de állatkertet csak itt lehet látni, Pesten. Azért hát türelmesen magyarázni kezdett:

– Oda is eljutunk, ne félj, az állatkertbe is. De első az Isten háza. Hálát kell adnunk ő szent felségének, hogy mind mostanáig megsegített, a repülőn is megóvott minket. Nála nélkül bizony semmire se mehettünk volna.

Olyan komoly és meghatott volt az édesapja hangja, hogy Zsuzsi is csak halkán és szégyenlősen merte ismét feltenni a sokat hallott kérdést:

– Azt mért, édesapám?

S édesapja most is megértette, hogy mi van a Zsuzsi butácska kérdése mögött, hogy azt akarja kérdezni: mi hát az Isten, hogy annyira függünk Tőle. Csak-hogy nehéz volt ezt úgy megmagyarázni, hogy Zsuzsi gyermekesze is megértse. Gondolkozott, gondolkozott az édesapja, mert most az egyszer eszébe sem jutott, hogy nyaklevessel feleljen leánykája kérdezősködéseire. Egyszer csak, mintha maga a Jóisten jött volna a segítségére, hirtelen felvillant a fejében a legalkalmasabb felelet.

– Emlékszel, Zsuzsi – mondta –, hogy mit mondtam tegnap a levegőről.

Hogyne emlékezett volna Zsuzsi, hiszen egész úton azon gondolkozott. Mondta is mindjárt:

– A levegő az, ami ha van, észre se vesszük, de ha nincs, megfulladunk nélküle.

– Na látod – folytatta diadalmasan az édesapja. – Ilyen az Isten, a Jóisten is, édes fiam; csak persze még sokkal fontosabb, nagyobb és hatalmasabb, mint a le-

vegő. Mert édes fiam, ha Isten velünk van, akkor észre se vesszük. Egészségesek vagyunk, boldogulunk, van erőnk és van kenyerünk, s azt hisszük, ez a természetes, így van a rendjén. De ha elhagy minket az Isten, ha nincs velünk a Jóisten, utolér betegség, szerencsétlenség, tűz, víz, csapás, akkor jajgatunk, s csak akkor vesszük észre, milyen jó is volt, amikor még velünk volt az Isten. Azért kell hát az Ő házába járni, Hozzá imádkozni és az Ő parancsai szerint élni, hogy el ne hagyjon minket a Jóisten. Érted, fiam? S gyerekek, lehet ugyan, hogy ennél jobban is meg lehetne magyarázni a Jóistent s az Iránta való emberi kötelességeket, az az egy azonban tény, hogy Zsuzsinak ez a magyarázat egészen megfelelt. Csak elkerekedett a két kicsi szeme, komoly vonásokba csücsörödött a szája, s odanyújtotta kicsi kezét az édesapjának:

– Menjünk, édesapám.

A templomban pedig olyan áhítattal ült édesapja mellett, olyan mélyen elmerült az éneklésbe, s olyan szívből imádkozott együtt a pap bácsival, hogy egész idő alatt, pedig jó óra hosszat tartott az istentisztelet, még csak ennyit sem sűgött oda az édesapjának:

– Azt mért, édesapám?

Kihalóban lévő mesterségek

„Ha leteszed az érettségit, akkor milyen pályára készülsz?” – tesszük fel a kérdést az életbe induló fiataljainknak. Már elemi iskolás koromban elcsodálkoztam, hogy József Attilának az édesapja, József Áron szappanfőző munkás volt és az Édesanyja – lelkem diktálta a nagybetűt –, Pöcze Borbála mosónő. Nem tudom, hogy a mi világunkban lenne-e valaki, aki a fentebb leírt két szakmát választaná megélhetése forrásául.

Erről jutott eszembe a sok elévült szakma, mesterség. Kolozsváron 1959-ben, a Kossuth utca 16. szám alatt ismertem meg Anna nénit, aki mosónő volt. Láttam reggelente, amint egy kopott, hajlított fából készült, kis kerekű gyermekkocsira görnyedve indult a bejáratott rendszere szerint a különböző házak szennyesét kimosni. A kocsijába többször beeláttam; volt benne jó nagy alumínium mosdótál (lavór), házi, főzött szappan, dörzsölő, amelynek hullámos porcelánlapját faráma szegélyezte. Ezen dörzsölte ki a mosandó ruhát, és este görnyedten tolta haza a kocsiját, hogy másnapra „újratanolja” a kellékekkel. Ez ment egész életében, a belegörnyedésig. Egyszer meg is kérdeztem: „Hogy bírja még, Anna néni?” „Tudja, kedves, míg hajolva vagyok, nincsen semmi baj, a kezeim bírják a mosást, de amikor fel kell egyenesedni, vége az életemnek!”

Istenem! Ha a nagy költő Édesanyja nem lett volna mosónő, akkor ma ismernénk, hogy milyen a padláson a levegőváltozás vagy milyen a kékítő az ég vizében?

Elhagyom soraim érzélgős részét azzal a megállapítással, hogy a Pöcze Borbálák és az én kedves Anna nénim immár az égiek padlásán teregetnek, s mesterségük is velük együtt az égbe szállt.

A szappanfőző mesterség is odalett. Gyermekkoromban még a falusi házakban ilyen-olyan zsiradék-ból főzték a szappant, amelyet mosáskor, szapuláskor használtak fel. A házilag készített szappant marószó-dával készítették, s annak lúgját mértékkal beleöntötték abba a súrolóvízbe, amellyel felmosták-súrolták a ház padlózatát súrlókefével, amelyet cirokból készítettek. (Manapság már ezek a tárgyak nejlomból vannak, s legtöbb helyen a padlódeszka helyett szalagparkett van.) Én még emlékszem a kulcsszappanra, amely még ipari termék volt, s amelyet szívesen használtunk, mert jó átmenet volt a pipereszappanok felé.

Ha élne József Áron, bizony, neki is szakmát kellene váltania a mában. Lehet, hogy ez neki menne is, mert amúgy is „meglódult” a családja mellől.

Csak ezt a két szakmát emlegettem fel ebben a rövid jegyzetben, pedig írhatnék a kötélverőkről, a tímárokról, a megélhetési fényképezésekről, a borotválásra szakosodott borbélyokról, s se szeri, se száma az olyan munkafázisoknak, amelyek a vetéstől, csépléstől a kenyérszelésig megszűntek vagy átvedlettek, -minősültek. Ezekről majd legközelebb.

Addig is csak a kérdés motoszkál bennem, hogy vajon akar-e valaki mosónő vagy szappanfőző munkás lenni ebben az ódon rezervátumban?

FARKAS DÉNES

SZERETETSZOLGÁLAT

Hajléktalanebéd-program: falatnyi melegség

Nincs annál jobb érzés, mint amikor egy hosszú, fárasztó munkanap után az ember hazaér, leveszi elnyűtt kabátját, és hangos sóhajtással kiengedi magából az aznap felgyűlt gőzt, nehézséget, majd asztalhoz ül elfogyasztani a meleg ebédet vagy éppen vacsorát. Sokunk számára ez a tevékenység természetes része mindennapjainknak, azonban számtalan személy és család számára ez nem adatik meg, náluk a mindennapi meleg étel ritka vendég. Ami ennél is elszomorítóbb, hogy nagyon sok olyan személy él környezetünkben – főleg nagyvárosokban –, akik nem rendelkeznek semmilyen lakhatási feltétellel. Nekik igyekeznek biztosítani a különböző segélyszervezetek és egyházak rendszeres vagy legalább alkalmi étkezési lehetőséget. Ilyen módon igyekszik segíteni több mint négy éve a Gondviselés Segélyszervezet is a Kolozsváron és Sepsiszentgyörgyön élő hajléktalanoknak. Heti rendszerességgel közel háromszáz adag meleg ebédet készítünk a sepsiszentgyörgyi és környékbeli rászorulóknak, illetve a Kolozsváron élő hajléktalanok és a városban működő szociális intézmények számára. Mindkét településen az ősz beálltával kezdjük a programot, és késő tavaszig folytatjuk.

Kolozsváron a koronavírus-járvány kitörése óta sajnos már nem tudjuk a rászoruló személyeket a megszokott formában asztalhoz ültetni és meleg helyiségben, emberhez méltó módon megvendégsélni. A meleg étel biztosítása azonban nem marad el. A főzések alkalmával a rászorulókkal a kolozsvári új görög-katolikus katedrálisnál találkozunk, és átadjuk nekik a frissen elkészült melegebéd-adagokat. Ilyenkor az ebéd mellé gyümölcsöt vagy kekszet is osztunk. Havonta egy vagy két alkalommal főzünk az előbbieket szerint közösen egy helybeli román egyesülettel (O Masă Caldă, azaz: Egy meleg étkezés), az általuk fenn-

tartott közösségi-szociális konyhában. A főzésben és az ebéd kiosztásában általában hét-nyolc személy szokott segíteni.

A Gondviselés Segélyszervezet háromszéki fiókszervezete a 2021 novembere és 2022 márciusa közötti időszakra ötszáz meleg vacsorát ajánlott fel a sepsiszentgyörgyi és környékbeli hajléktalanok számára. Az évek óta szerdánként működő program költségeit kezdetben saját és pályázati alpból fizetve, vendéglővel főztük a meleg egytálételt, a desszertet pedig önkéntes nőegyletek biztosították. Időközben évről évre egyre több egyházközség nőszövetsége és vendéglő csatlakozott a felhívásunkhoz, akik adományként vállaltak teljes estétet.

Az önkénteseknek is egyedi lehetőség ez a segítségi forma, hiszen az étkeztetések folyamán tanulságos életutakat ismerhetnek meg. Találkoznak nincstelen emberekkel, s az együtt töltött esték alatt feltárulnak hányatott élettörténetek, megannyi nehézségről, de az apró örömmel is áthatott nehéz mindennapjairól is szívesen mesél néhány bentlakó. Minden együttlét alkalmával emberi mivoltunkban és egymás segítségének, az önkéntességi életforma mindennapi megélésének fontosságában erősödünk meg.

A hajléktalanok étkeztetése azon kevés programok közé tartozik, ahol az önkéntes és/vagy adományozó közvetlenül találkozik a kedvezményezettel, és örömként élheti meg az adakozás lehetőségét. Talán ezért is jelentkeznek önkénteseink lelkesen ebbe a programba. Bízunk abban, hogy az új évben folytatni tudjuk az említett városokban a hajléktalanok étkeztetését, ugyanakkor sikerül újabb helyszíneken is beindítani.

Köszönjük lelkes önkénteseinknek és támogatóinknak a kitartást, a munkát és az anyagi hozzájárulást! Rendszeres támogatóink közül ezúton is megemlítjük a Bethlen Gábor Alap és a Nemzeti Együttműködési Alap célirányos pályázati támogatásait.

BARTHA ALPÁR – VAGYAS ATTILA

Kolozsvár

Sepsiszentgyörgy

Újévi köszöntő a 2022-es esztendőre

DIMÉNY CSILLA JÚLIA

„...a te hited megtartott téged.” (Mk 10,52)
 „Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos segítség a nyomorúságban.” (Zsolt 46,2)

Kedves nőtestvéreim! Esztendőről esztendőre új reménnyel indulunk el, hiszen így, az év kezdetén, bármilyen nehéz időszakot is hagyjunk magunk mögött, a reményt mindig, minden körülmények között meg kell őriznünk a szívünkben. Nehézségeink és megpróbáltatásaink hullámvölgyéből a remény az, amely segít újra fölemelkednünk. A jó dolgokban való reménykedés mellett hitünk által őrizzük meg lelkünk épségét-szépségét és az embertársainkban, a jövőben való bizodalunkat.

Az elmúlt évre visszatekintve megállapíthatom, hogy – mindenek ellenére – sikerült néhány alkalmat megszerveznünk a világháló segítségével: köszöntöttük az új esztendőt alkalmi istentisztelettel, februárban üzeneteket fogalmaztunk meg a jövőnek, márciusban a női-férfi szerepekről beszélgettünk. Rendhagyó nőszövetségi találkozót szervezett a Székelyudvarhelyi egyházköri nőszövetség Zeteváralján, amelynek témája a kincseink voltak. Két egyházköri került sor körüli közgyűlésre: a Marosi Egyházköri 2021. szeptember 4-én Csokfalván, valamint a Háromszék-Felsőfehéri Egyházköri szeptember 11-én Kökösen.

Áprilisban felkérés érkezett az UNOSZ-hoz a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumtól, hogy készítsük el a vándorabroszunk másolatát. Felhívásban kértük ebben a nőszövetségeink segítségét. Augusztusban a körülnökökkel együtt összegyűjtöttük az abrosz háromszögeit Székelyudvarhelyen, leltároztuk a darabokat, és szeptember 20-án elkezdődött az összevarrás.

Az abrosz advent első vasárnapjára készült el, és még december első napjaiban megérkezett Szentendrére, rendeltetési helyére. E helyen is hálás köszönetünket fejezzük ki azon asszonytestvéreinknek, akik megvarrták a háromszögeket, a körülnököknek, akik összegyűjtötték azokat, és a lelkészeknek, akik segítettek a kézimunkák létrejöttében vagy szállításában. Köszönjük szépen a székelyudvarhelyi belvárosi gyülekezetnek és nőszövetségének, hogy teret biztosított az összevarráshoz. Köszönjük a Györke Irma által vezetett varrócsoport önzetlen munkáját, amelynek tagjai: László Ildikó, Simó Melinda, Fülöp Szerénke, Benedek Magdolna, Gergely Klára, Deák Edit és jelen sorok írója. Isten éltesse őket és áldása legyen életükön, további megvalósításaikon!

„Sikereket a belső erősségeink fejlesztésével és nem a hibáink megszüntetésével érhetünk el” – tartja Bagdi Bella. Az előttünk álló új év sok-sok csodálatos lehetőséget rejteget, hogy önmagunkat fejlesztve rátaláljunk belső erősségeinkre. Ezáltal rugalmasabbak, nyitottabbak leszünk, merünk új dolgokat felfedezni, szüntelen azt kutatva, hogy kik is vagyunk valójában, és hogy mire vagyunk képesek. Hitünk által tudtunk megmaradni, tudunk bízni a jövőben, Isten gondviselésében, a szeretet erejében. Kiss József Zsolt pszichológus szerint is elérkeztünk egy olyan ponthoz, amikor önmagunkhoz, embertársainkhoz, a természethez való viszonyunkban gyökeres változásra van szükség.

Sok szeretettel kívánok mindenkinek békés, boldog és egészségben eltöltendő, megvalósításokban bővelkedő új esztendőt! A 91. zsoltár sorai adjanak számunkra mindenkor erőt: „Ha az Urat tartod oltamadnak, a Felségest hajlékodnak, nem érhet téged baj.”

Felhívás előfizetésre

A *Nők Világa* kiadványunk 2022-ben is négy alkalommal jelenik meg: húsvétra, nyáron és ősszel, valamint karácsonyra. Az előfizetési díj egy évre postaköltséggel együtt 15 RON. Szabadárusításban, postaköltség nélkül egy példány ára 2,5 RON.

Előfizetni a körülnökök vagy az egyházközségek közvetítésével lehet, illetve személyesen Asztalos Klára UNOSZ-titkárnál.

Az előfizetési díjat a következő bankszámlára kérjük utalni:

ASOCIATIA FEMEILOR UNITARIENE DIN ROMANIA
 CUI/CF: 9343746

Cod IBAN: RO47 BTRL 0130 1205 9214 39XX

Banca Transilvania Cluj

Határidő: 2022. március 1. Telefon: 0740 685 087

Villámposta: klariasz44@gmail.com

Aki szeretné a *Nők Világát* rendszeresen olvasni, kérjük, fizessen elő idejében!

Egy abrosz és másolata

SIMÓ MELINDA

• Az unitárius egyház egyik társadalmi szervezete a nőszövetség. Ennek van helyi, köri és országos szintű tagozata. Az Unitárius Nők Országos Szövetségének, az UNOSZ-nak különböző szimbólumai vannak, az egyik jelképe a vándorabrosz.

Ahogy a neve is mutatja, a vándorabrosz oda barangol, és ott is marad egy esztendeig, ahol az adott évben szervezik a nőszövetségek találkozóját.

Ez az abrosz háromszögekből áll, az egyházunkban működő nőszövetségek készítik el ezeket. Hosszú évek alatt mára egy megközelítőleg 120 háromszögből álló terítővé alakult a vándorterítő.

A szentendrei skanzennek egy új, állandó szabadtéri kiállítása készül, amelynek egyik célja, hogy miniket, unitárusokat bemutasson. A skanzen munkatársai szerint az a tárgy, ami a közösséget, összetartást és sokszínűséget jól illusztrálja és jellemzi, az a vándorabroszunk, így ennek másolatának elkészítésére kérték fel az országos nőszövetség vezetőségét.

Ez a másolat a székelyudvarhelyi belvárosi unitárius templomból indult el Szentendre felé.

Van az egyházközségnek egy varrőkörre, mi, a tagok minden hétfőn szoktunk találkozni, a vezetőnk Györke Irma.

Irmoska nagyon hiteles tanító, naponta gyakorolja, bővíti tudását, önzetlenül tanít, és keze munkáját dicsérik többek közt az énekeskönyveink borítói a székelyudvarhelyi belvárosi templom padjain.

Kanyarodjunk vissza a szentendrei skanzen felkéréséhez. Az UNOSZ vezetősége számára világossá vált, hogy a szakemberek az abrosz másolatának elkészítéséért akkora összeget kérnek, amellyel a szervezet nem rendelkezik.

Azon a választmányi beszélgetésen, amelyen ezt a kérdést beszéltük meg, ajánlottam Györke Irmát, eredetileg azért, hogy ötleteivel segítse azt az elképzelést,

hogy mi magunk varrjuk meg a másolatot. Innen nagyon gyors út vezetett oda, hogy a székelyudvarhelyi varrőkör vállalja az unitárius összetartozás szimbólumának összevarrását azokból a háromszögekből, amelyeket az egyházközségek nőszövetségei küldtek el.

Meglepett minket is, hogy ez a munka ránk maradt, s akár Toldi Miklósról, rólunk is mondhatják viccesen: „Egy, csak egy leány van talpon a vidéken, / Meddig a szem ellát pusztá földön, égen”.

Kilencvenkilenc háromszöget varrtunk össze minden ember öltéssel, és a másolatabroszt varrott csipke szegélyezi. Bevallom, azt gondoltam, hogy ez soha nem készül el, önkéntes munkával meg végképp nem. Egyetlen oldal varrása 30–50 perc, a varrott csipkéhez öt alkalommal kellett a 3 × 4 méteres anyagot körbeöltetni.

Irma végig bizakodó volt, vállalta, hogy a munka oroslánrészének elvégzése mellett biztatja a csapatot, amikor a lendületünket visszavette az idő gyors múlása, és a méretkeretek tartása is ránk hárult. A hiányzó háromszögek vagy el sem készültek, vagy a harmadik megadott határidőn túl érkeztek, és egymásik háromszögre jóindulattal sem lehetett ráfogni, hogy 50 cm-es.

És mégis sikerült. Ha a terítőre nézek, látom benne a csodát, látom, hogy a tudás csodateremtő, kell az, hogy a képességeinket naponta csiszoljuk, hiszen Irma szaktudása nélkülözhetetlen volt ebben a folyamatban. A lelkesedés, lelkesítés is csodateremtő, kell hogy halljuk a „meglesz” varázsigét. A jó közösség is csodateremtő, kell hogy legyen egy álmainkat támogató csapat, ez esetben László Ildikó, Gergely Klára, Deák Edit, Benedek Magdolna, Dimény Csilla Júlia, Fülöp Szerénke és mindazok, akik a háromszögeket kivarrták. A megosztás is csodateremtő, kell hogy legyenek, akikkel együtt nézzük a csodát, akik velünk örvendenek, és ezért is ragaszkodtunk ahhoz, hogy a templomból induljon el ez a terítő.

A fenti írás megjelent az egyházközségünk Facebook-oldalán, és nagyon sok visszajelzést kapott a varrőkörünk. Biztosan mondhatjuk, hogy Györke Irma nélkül ez a megvalósítás nem jött volna létre. Szeretném, hogy az *Unitárius Közlöny* olvasói kicsit jobban megismerjék őt. Az alábbiakban egy vele való rövid beszélgetést közlök.

Tudjuk rólad, hogy naponta öltögetsz. Mesélj arról, hogy a kézimunka hogyan lett mindennapjaid része!

Valóban így van, a kézimunka a mindennapjaim részévé vált. Visszamennék az időben, hogy érthe-

több legyen. 1977-ben végeztem a székelyudvarhelyi tanítóképző mesterképzős szakán. Az akkori elképzelés célja az volt, hogy a kihelyezett tanító az egyes vidékek népi varrottasainak mintáit s azok varrásának technikáit magával vigye, és átadja tanítványainak.

Hadd említsem meg kedvenc tanáromat, Cs. Gergely Gizellát, akinek nagyon sokat köszönhetek. Ő volt az, aki felkutatta az Udvarhely környéki falvak varrottasait, aki mintagyűjteményt hagyott hátra az utókornak. Nagy szakértelemmel tanított bennünket a jellegzetes varrásokra, összevarrásokra, csipkékre, bogozásra. Ezek után már könnyű volt elindulni ezen az úton, főleg annak, aki már gyerekkorában is szeretett varrni. Az egész életemet végigkísérte a kézimunka. Varróköröket vezettem, tanítottam kicsiket, nagyokat ott, ahol igény volt rá. Jó volt látni a sikerélményt, a haladást, az örömet az arcokon. Közben felkérésre varrogattam templomi garnitúrákat is. Ezek mindig olyan kihívások voltak számomra, amelyeknek szívesen tettem eleget. Így lett az öltögetés mindennapi tevékenység nálam. Elmondhatom, hogy olyan nap nem telik el, hogy egy szál cérnát ne varr-

nék el. Ez nyugtat meg, ez tesz boldoggá, és ez ad erőt minden napra.

Megtiszteltetésnek tekintted, hogy az UNOSZ vándorabrosza másolatának elkészítését szakmailag te irányíthattad. Mit tanultál ebben a három hónapig zajló folyamatban?

Először nem gondoltam arra, hogy ekkora megtiszteltetésben lesz részem, hiszen csak egyik varrókörünk alkalmával került szóba egy újabb vándorabrosz születése. Kíváncsi voltam arra, hogy kik varrják össze és hogyan. Ekkor még csak tanácsot szerettem volna adni azoknak, akik ezen fognak dolgozni. Akkor szembesültem azzal, hogy nem ismerik az összeállító varrásokat. Én szívesen megmutatom, ajánlottam Dimény Csillának, az UNOSZ elnökének. A segítségből egy hatalmas munka lett, amiben a varrókörünk tagjai becsülettel kivették a részüket. A szűk három hónap alatt örömmel töltött el az a tény, hogy összefogással, összetartozással, hittel és szeretettel, a jó Isten segítségével megvalósítottuk azt, amit közösen elterveztünk.

Pedagógusként kerültél nyugdíjba, és a tanítók mindig jövőorientáltak, ennek szellemében kérdezlek: mit üzensz a kézimunkázásról, az önkéntességről, a nőszövetségről azoknak, akik a jövőben szeretnék ezeket a tevékenységeket beilleszteni az életükbe?

Sajnos az elvándorlás, a divat alakulása, az ízlés változása, a technika rohamos fejlődése elkoptatta a mai generációkból a hagyományörzés régi erejét.

Mégis azt üzenem a kézimunkázóknak, hogy maga a tevékenység lehet életünk egyik örömforrása. Érdemes vele foglalkozni, főleg csoportos tevékenységekben, mert megtartóerejénél fogva segít ebben a rohán világból lecsendesedni, megnyugodni, feltöltődni.

Az önkéntes munka, a másokért cselekvés lelkesítő érzése a leghatékonyabb gyógyítóerő lelkünknek. A hit hatalmas erő, amely energiát ad, feltölt, így képes valóban a csodákra.

Támogassuk a lókodi öregotthont!

Az Unitárius Nők Országos Szövetsége adománygyűjtést szervez a Lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon támogatása céljából.

2019-ig a nőszövetségek havonta látogatást szerveztek, és adományokat adtak át az idősotthon megsegítésére, alkalmanként kis műsorral, személyes ajándékkal is kedveskedve a lakóknak. Az utóbbi másfél évben, a Covid-19-járvány miatt, a nőszövetségi tevékenységek jelentős része elmaradt, akárcsak az UNOSZ 2020. és 2021. évi közgyűlése. Így az öregotthon évi szokásos látogatási programjának összeállítása sem valósulhatott meg. Nem tudhatjuk, hogy mikor áll helyre a rend, és mikor találkozhatunk újra a valós életben. Addig is szeretnénk a helyi nőszövetségeket, egyházközségeket és

a jóakaratókat, adományozni óhajtó hittestvéreinket arra buzdítani, hogy támogassuk anyagilag az öregotthon működését, ezáltal is kifejezve együttérzésünket és segítve a bentlakó idősök ellátását. Jelen körülmények között ennek legbiztonságosabb módja a pénzügyi adományok banki átutalásával történhet meg, Zakariás Klára igazgatóval való előzetes egyeztetés után. Elérhetősége: 0744 695 154.

Az adományokat az öregotthont működtető Jakab Lajos Alapítvány bankszámlájára lehet utalni: Fundația „Jakab Lajos”

Cod fiscal: 7679260

CONT IBAN: RO56RNCB0156016543200001

BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ Odorheiu Secuiesc

Támogatásukat előre is megköszönve, az UNOSZ választmányának nevében tisztelettel:

DIMÉNY CSILLA JÚLIA elnök

IFJÚSÁGI OLDAL

Te melyik szereplő vagy a történetben?

MAGYARI ZITA EMESE

• Az online tanórák képkockái, az egyletegyetemen szerzett életről szóló igazságok, a várva várt ölelések, a szobánk csendjét megtörő Mamut Kör-Zoom nevései, a várva várt egyletes találkozások, a hosszú ideje nálunk fészkelő csendet megtörő Közös utakon dalai, a várva várt egyletes találkozások, az online és valós lét mezsgyéjén zajló létünk kérdéseire a 43. Unitárius Ifjúsági Konferencián kapott válaszok, azok a bizonyos becenevek, amelyek meghatároznak és a körüli ifjúsági napokon magát a szívünkbe belopó egyletes életérzés színesítette a 2021-es évünket. Ezek formálták a 120 + 1. egyletes évet.

Ha megkérdezné valaki, hogy te melyik szereplő voltál a történetben, mit válaszolnál? Csak te tudhatod ezt, kedves Olvasó, és én most csak hálás vagyok neked!

Neked, aki ebben az évben is az egyletes élményeket választottad üres óráidra.

Neked, aki ebben az évben is mindent beleadtál, hogy a korlátok között megszervezett rendezvényeken minden a helyére kerüljön.

Neked, aki ebben az évben is azért dolgoztál, hogy a mindennapi kenyér ott legyen az asztalon.

Neked, akinek ebben az évben is fontos volt, hogy az órák ne csak üresen teljenek, hogy a csendek dallamokkal telítődjenek!

Neked, aki ebben az évben is erődön felül teljesítettél, és akkor is ott voltál, amikor a fáradtságtól remegett minden végtagod.

Neked, aki ebben az évben is felszínre hoztad a hibákat, és biztossá tetted az erősségeket.

Neked, aki ebben az évben is a legszebb dallamokat loptad be lelkünk húrjai közé.

Neked, aki ebben az évben is formáltad, egyengetted az utat, vezetted a társakat az egyletkalandok kanyargós útjain.

Neked, aki ebben az évben a kamera másik oldalán állva ragadtad meg az életre szóló pillanatokat.

Neked, aki ebben az évben őrizted a rendet, előadásra, tevékenységre „hajtottál”.

Neked, aki ebben az évben is elfogadtad, hogy gyermeked több napon vagy héten keresztül távolmarad otthonról.

Neked, aki ebben az évben a legnagyobb precízióval fested meg a rendezvény vásznát.

Neked, aki ebben az évben beengedtél az otthonodba, enni és inni adtál, és velünk álmodtad az egyletes álmait.

Neked, aki ebben az évben is a templomok csendjében elmondott imáid által vittél közelebb önmagunkhoz, egymáshoz és Istenhez.

Neked, aki ebben az évben hozzáadtad magad az álmom megvalósulásához.

Neked, aki idén is hazaérkeztél!

Neked, aki idén végre beléptél az egyletes világba!

Neked, aki idén is elmondtad együvé tartozásunk embert formáló valóságait!

Neked, aki ebben az évben is ott voltál!

És különösen neked, hogy idén is vezetted, formáltad, tenyereden hordoztad ezt az ifjúságunkat meghatározó közösséget!

	A sugár jele Svéd autójel	↶	Takarót tetejére borít Newton	Trend eleje és vége!	Mátka	Az elején fárad!	Várát Dobó István védte	Öröklí a vagyont	Hasra vágódik	Holland autójel	Szén vegyjele		4
1												Kuba autójel Strázsa	
3	↷		Borsos árúnak tart Bacsó Péter filmje								Rég élt előd Null-null		
Fél atom!				Névelő Görög mitológiai lény		Ama párja Jelentése: kettő				60 perc Ásványi fűszer			
Német betű													
Idős					2 Skálahang							Norvégia autójel Fiókba tesz	
Rétes jelzője							Folyó, spanyolul Megreked				Falusi bácsi Szög mértéke		
Teázás ideje Angliában						Nyúl-beszéd Partner				Borít Személyének			
Német autójel	Inga közepe! Tiltás				Angol fiúnév Megállj!				Nóra becézve Liba				
Vagyontárgyak összessége							Hirtelen levesz A hegy leve						
Angol kulcs (KEY)				Öntvény-fajta Ölelő							Kipling kígyója Kiló		
Foszfor vegyjele Belga autójel	Úzi az eszét Ruha tartozéka						Argon vegyjele Munka, argóban		Van ilyen medve is				
↶						1500 római számmal Ilyen korban?			Méter Ollós állat				
Átver Vízimadár-fajta													
Strauss operája							Görög betű Az átmérő jele						
Húsvéti szokás													
A múlt idő jele		5											

1. Kossuth-díjas magyar író, idén lesz születésének 95. évfordulója (1927. 09. 04. – 2008. 06. 06.).
2. Az író szülővárosa.
3. Az író egyik regénye, film is készült belőle.
4. Az unitárius egyház püspöke volt, idén van születésének 450. évfordulója (1572 – 1636. 12. 02.).
5. Fehér megyei település, iskolájában volt rektor a püspök.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Megbízott szerkesztőbizottság: dr. Andorkó Júlia Eszter szerkesztő, Koppándi Júlia médiareferens, Rácz Norbert Zsolt főjegyző, felelős szerkesztő. **Munkatársak:** Asztalos Klára (Nők világa), Magyar Zita Emese (Ifjúsági oldal), Czire Alpár (fotó), Forrai Tibor (keresztrejtvény), Szombatfalvi Etelka (Gyermekoldal), Szabó László (Szeretetszolgálat).

Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Dénes Gabriella.

Nyomtatás: Idea Nyomda, Kolozsvár.

Postacím: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264 593 236/(0)264 595 927; kozlony@unitarius.org
A lapszám letölthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület**, tel.: 0264 596 478.

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhoz előtti hónap **15-e**. Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképeket kézésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

Támogatók: Romániai Magyar Demokrata Szövetség és Communitas Alapítvány; Bethlen Gábor Alap.

Kedves Gyerekek!

Január van. Hideg jégcsapokat növesztett az eresz, korcsoyakarcoktól mintás a befagyott tó, a hó meg hol van, hol nincs, álmainkban élő hófehér kincs. Tudtátok, hogy a Bibliában is szó esik a hóról? Bár nagyon keveset, mivel mérsékelt mediterrán vagy helyenként szubtrópusi-trópusi éghajlat jellemző a benne említett területekre. Ám van a Bibliában egy rövidke említés arról, hogy Libánon 3000 m-nél magasabb csúcsait örök hótakaró borítja. Minderről Jeremiás próféta könyvében olvashatunk: „Eltűnik-e a hó a Libánon sziklás tetejéről?” (Jer 18,14). Továbbá a hó mint a tisztaság jelképe is megjelenik, amelyet az ember Istentől nyerhet: „Tisztíts meg izsóppal, és tiszta leszek, moss meg engem, és fehérebb leszek, mint a hó” (Zsolt 51,9).

Feladatok:

1. Keresd meg a négy különbséget a hóemberek között!

2. Melyik újévi fogadalom tetszik? Rajzolj egy pipát abba a négyzetbe!

1. Többet tanulok Istenről.

2. A családomnak szorgosan segítek.

3. Meghívom egy barátomat az istentiszteletre, mert jó közös program lenne.

4. Mesélek a barátaimnak Jézus tanításairól.

5. Új bibliai történetekkel gazdagítom tudásomat.

6. Imádkozom másokért.

7. Figyelek imaéletemre.

8. Kedvesen beszélek az osztálytársaimmal.

9. Megtanítom a kedvenc vallásos dalomat a kisebbeknek.

10. Töreksem úgy cselekedni, ahogyan szeretném, hogy velem is cselekedjenek.

„Énekelni fogok az Úr útjairól, mert nagy az Úr dicsősége.” (Zsolt 138,5)

Prédikáljunk, de hogyan?

• Olyan kötetet ajánlunk az Olvasónak, amely első ránézésre lelkészek, teológiai hallgatók számára íródott. A szerzője, Koppándi Botond Péter a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán tanít, ezen belül a Gyakorlati Teológiai Tanszék tanára. A kötet hosszú évek kutatómunkájának, személyes lelkési gyakorlatának, tapasztalatának eredményeként állt össze a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen folytatott doktori tanulmányainak lezárásaképpen. Az új homiletika és az amerikai protestáns prédikálás megújítása a budapesti Kálvin Kiadónál jelent meg 2019-ben, 272 oldal terjedelemben, elegáns, sötétkék puha borítóba kötve.

A kilenc fő fejezet az amerikai egyesült államokbeli prédikálás egy új irányzatával, az új homiletikával foglalkozik. (A homiletika az egyházi, vallási szónoklás tudománya.) A téma azonnal felvet egy igen lényeges kérdést, amelyet ez a könyvajánló igyekszik megválaszolni. Miért tarthat igényt a kötet az erdélyi unitáriusok figyelmére, ha a téma amerikai: az új homiletika prédikációs irányzata ott alakult ki, és az ottani sajátos társadalmi helyzetben élő gyülekezeti lelkészek számára igyekszik segítséget nyújtani.

A válasz igen egyszerű: az „ottani” valójában már itteni. Kelet-európai társadalmainkat is sok minden viselte meg az elmúlt évtizedekben: forradalmak, vélt vagy valós rendszerváltások, értékvesztések, hagyományos struktúrák felbomlása stb. Megváltoztak az emberek templombajárási szokásai, a szószéki beszéddel kapcsolatos elvárásai. A tengerentúli irányzat megfontolásai, alaptevései új megközelítési módot adhatnak a prédikációírást és -értést illetően lelkésznek és gyülekezeti tagnak egyaránt.

Mi is az az új homiletika? Röviden úgy összegezhethetnénk, hogy ezen irányzat szerint az istentiszteleten Isten a hallgatóság, a gyülekezettagnak az előadók és a lelkész a sugó, ő az, aki ugyan hangosabban, mint a színházi sugó, de felerősíti azt, ami a gyülekezettagnak lelkében Isten felé törekszik. Az irányzat követői egyetértenek abban, hogy a prédikáció nem a valamikori bibliai szövegnek a jelenben való újramondása, hanem a jelen helyzetben való újraértelmezése. A prédikálás esemény, vagyis a hallgatóságot teljes értelmi, érzelmi és szellemi síkon meg kell szólítani. A bibliai szövegek megért(et)ésében oda kell figyelni a Biblia irodalmi sajátosságaira is. A prédikáció tartalma és formája is elválaszthatatlan, hatást ugyanis együttesen fejtenek ki. A cselekményszöveg, a mozza-

natosság, a dráma, a filmszerű megközelítés, a dialógus a javasolt forma. A felszólítás, a buzdítás helyett a megerősítés a fontos. A lelkész a saját istentapasztalatóból fakadó élményeit osztja meg a hallgatóságával. A hallgatóság pedig maga kell a saját életére vonatkozó következtetéseket levonja, ez az ő dolga lesz.

A szerző célja az ismeretterjesztés mellett az, hogy az érdeklődő olvasó új, más impulzusokhoz jusson, hogy elgondolkodjon a saját prédikálási szokásain vagy azon, hogy miként hallgatja a prédikációkat.

A mű egyfajta kézikönyv is, s mint ilyen, gyakorlatias, hiszen az elmélet mellett hangsúlyos szerepe van a konkrét példának. E fejezetek ismertetik az új homiletika jeles képviselőit, egy-egy jellemző prédikációjukat, amelyekhez a szerző kritikai megjegyzéseket, magyarázatokat fűz. Fred Craddock, Eugene Lowry, David Buttrick, Thomas Long, Lucy Atkinson Rose és David Randolph azok a lelkészek, akikkel megismerkedhetünk a kötetet olvasva.

U. K.

Bartha Alpár lelkész (Kökös), **Bodor Lídia Emese** lelkész (Medgyes), **Dimény Csilla Júlia** UNOSZ-elnök (Alsófelsőszentmihály), **Farkas Dénes** ny. lelkész (Kolozs), **Gellérd Judit** lelkész (AEÁ), **Jakabházi Béla Botond** óraadó tanár (Nyárádgálfalva), **Kovács István** püspök (Kolozsvár), **Márkos Albert** hegedűművész (Kolozsvár), **Pálfi Dénes** lelkész (Siménfalva), **Péterfi Zita Ágnes** lelkész (Sepsiszentgyörgy), **Simó Melinda** iskola-pszichológus (Székelyudvarhely), **Vagyas Attila**, a Gondviselés Segélyszervezet alelnöke (Kolozsvár)